

T.C
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

EĞLENCE HİZMETLERİ

DÜNYA MİTOLOJİSİ

ANKARA 2006

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilir.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. DÜNYA MİTOLOJİSİ	3
1.1. Yunan Mitolojisi	3
1.1.1. Tanrı Kavramı	3
1.1.2. Önemli Tanrılar	5
1.1.3. Tanrıların Çıkış Noktaları	9
1.1.4. Tanrılar Nasıl Doğmuştur	10
1.1.5. Tanrıların Yaşam Alanları	13
1.1.6. Tanrıların Aşk ve Serüven Öyküleri	14
1.2. Roma Mitolojisi	18
1.2.1. Önemli Tanrılar	18
1.2.2. Tanrıların Çıkış Noktaları	23
1.2.3. Tanrılar Nasıl Doğmuştur	23
1.2.4. Tanrıların Yaşam Alanları	24
1.2.5. Tanrıların Aşk ve Serüven Öyküleri	24
1.3. Klasik Mitolojisi	26
3.1.1. Tanrıların Çıkış Noktaları	26
3.1.2. Tanrılar Nasıl Doğmuştur	26
1.3.3. Tanrıların Yaşam Alanları	27
1.3.4. Tanrıların Aşk ve Serüven Öyküleri	27
1.4. Mitolojinin Diğer Tuhaf Yaratıkları	28
1.4.1. Kahramanlar	28
1.4.2. Olağanüstü Yaratıklar	28
1.4.3. Canavarlar	29
UYGULAMA FAALİYETİ	31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	35
2. AKTİVİTE VE GÖSTERİLERDE MİTOLOJİYİ KULLANMA	35
2.1. Animasyon Etkinliği Hazırlama Aşamaları	38
UYGULAMA FAALİYETİ	41
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	44
CEVAP ANAHTARLARI	45
MODÜL DEĞERLENDİRME	46
ÖNERİLEN KAYNAKLAR	47
KAYNAKÇA	48

AÇIKLAMALAR

KOD	224TF0006
ALAN	Eğlence Hizmetleri
MESLEK/DAL	Animatörlük
MODÜLÜN ADI	Dünya Mitolojisi
MODÜLÜN TANIMI	Dünya mitolojisi konularının verildiği ve mitolojik öykülerin aktivite ve gösterilerde nasıl uygulanabileceğinin işlendiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	
YETERLİKLER	Dünya mitolojisi modüllü ile mitolojik hikayeleri animasyon programında kullanma yeterliği kazanmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Eğlence hizmetleri departmanında dünya mitolojisine ait öyküleri araştırarak animasyon aktivitelerine programın özelliklerine uygun olarak uyarlayabileceksiniz. Amaçlar ➤ Eğlence hizmetleri departmanında kullanabileceğini Dünya mitolojilerini araştırma yöntemlerini kullanarak çeşitli kaynaklardan doğru olarak araştırabileceksiniz. ➤ Eğlence hizmetleri departmanında dünya mitolojilerine ait mitolojik öyküleri animasyon programına doğru olarak uyarlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMI VE DONANIM	Ortam: Sınıf, sektör, atölye, kütüphane Donanım: Bilgisayar donanımları, VCD, DVD, televizyon, projeksiyon
ÖLÇME DEĞERLENDİRME VE	Modülün sonunda yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendirebileceksiniz. Modül sonunda öğretmeniniz tarafından hazırlanan ölçme araçları ile modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenciler,

Mitos; Yunancada söz, öykü anlamına gelir. Mitoslar; ilkel insan topluluklarının, evreni, dünyayı ve doğa olaylarını kişileştirerek canlı varlıklar ya da tanrılar olarak tasarlayıp henüz sırrını çözemedikleri yaşamın ve evrenin çeşitli görüntülerini bir anlam kolaylığına bağlamak ihtiyacından doğmuş öykülerdir. Mitoslar, eposlara yani destanlara malzeme olurlar. Mitoloji ise mitos bilgisi ve mitosların sistemli bir biçimde toplamı demektir.

Dünya mitolojisi denildiğinde aklımıza ilk gelen Yunan ve Roma mitolojileridir. Klasik mitolojinin Yunan mitolojisinin ilk mitlerinden oluştuğu söylenebilir. Hatta birçok araştırmacıya göre klasik mitoloji Yunan mitolojisinin diğer adıdır. Bütün öteki ulusların ilk çağ efsanelerinden önce akla, Yunan ve Roma (Latin) öykülerinin gelmesinin nedeni, Yunan ve Roma (Latin) mitolojilerinin yüzyıllardır Avrupa sanat ve edebiyatını en geniş ölçüde beslemekte olmalarıdır.

Geçmişte köyleri, kasabaları gezen, birçok yazarımıza ilham vermiş olan, destan anlatıcıları vardı. Televizyon ve radyonun evlerimize girmesiyle birlikte destan anlatıcıları kalmadı. Günümüzde, turistlere, tur rehberleri tarafından mitolojik öyküler anlatılmaya başlandı. İnsanlar için mitolojik öyküleri dinlemek ve/veya izlemek eğlenme, dinlenme aktivitesidir. Bunun yanında mitolojik öyküler farklı milletlerin kültürlerini de tanımamıza yardımcı olarak sosyal ve kültürel bir işlevi de yerine getirmiş olmaktadır. Bu nedenlerle mitolojik öykülere ilgi artmıştır. Animatörlük mesleğinin gelişmesiyle birlikte mitolojik öyküler, animatörler tarafından aktivitelerde ve gösterilerde kullanılmaya başlandı.

Dünya mitolojisi modülünün ilk bölümde, Yunan, Roma ve klasik mitolojilerde adı geçen önemli tanrılar ile Yunan mitolojisinde adı geçen tuhaf yaratıkların özellikleri hakkında bilgi vereceğiz. Bu bölümde ayrıca adı geçen mitolojik kahramanların aşk ve serüven öykülerinden örnekler bulacaksınız.

Modülün ikinci bölümünde animatörlük mesleğini seçmiş olan sizlere, yapacağınız veya sunacağınız aktivite ve gösterilerde mitolojiyi nasıl kullanacağınıza ilişkin bilgi ve faaliyet basamakları vereceğiz.

Modülün meslek yaşantınıza katkı getirmesi dileriz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde eğlence hizmetleri departmanında kullanabileceğiniz dünya mitolojilerini, araştırma yöntemlerini kullanarak çeşitli kaynaklardan doğru olarak araştırabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yunan mitolojisini ve Yunan mitolojisine ait öyküleri internetten, çeşitli kütüphanelerden araştırınız; bir öyküyle birlikte bilgisayarda sunu hazırlayarak sınıfta anlatınız.
- Roma mitolojisini ve Roma mitolojisine ait öyküleri internetten, çeşitli kütüphanelerden araştırınız; bir öyküyle birlikte bilgisayarda sunu hazırlayarak sınıfta anlatınız.
- Klasik mitolojiyi ve klasik mitolojiye ait öyküleri internetten, çeşitli kütüphanelerden araştırınız; bir öyküyle birlikte bilgisayarda sunu hazırlayarak sınıfta anlatınız.
- Mitolojideki diğer tuhaf yaratıkları ve onlara ait öyküleri internetten, çeşitli kütüphanelerden araştırınız, bir öyküyle birlikte bilgisayarda sunu hazırlayarak sınıfta anlatınız.
- Diğer dünya mitolojileri ve öyküleri hakkında internetten, çeşitli kütüphanelerden bilgi toplayınız; bir öyküyle birlikte bilgisayarda sunu hazırlayarak sınıfta anlatınız.

1. DÜNYA MİTOLOJİSİ

1.1. Yunan Mitolojisi

1.1.1. Tanrı Kavramı

Yunanlıların Hint- Avrupa kökenli halk olduğu, insan ve tanrı anlayışını Mezopotamyalılardan aldıkları bilinmektedir. Yunan tanrılarının mitolojideki görev ve yetkileri Mezopotamya tanrıları ile benzerlikler taşımaktadır. Bu benzerlik haftanın günlerine verilen isimlerde bile ortaya çıkar. Ancak Yunan mitolojisi canlılığı ve güzelliği ile diğerlerinden belirgin farklılık göstermektedir. Belki de bu nedenle Yunan mitolojisi günümüze kadar şair, ressam, sanatın ve edebiyatın diğer dalları ile uğraşanların ilham kaynağı olmuştur.

Yunanlılar tanrılarının sayısını, oluşan düşünce değişikliklerine bağlı olarak birçok kez artırmışlardır. Ayınlar, bayramlar zamana ve yöreye göre değişir, ama başlıca tanrılar ve kurbanlar hepsinde ortaktır.

Tanrılar her yerde hazırdırlar, her şeyi bilirler, kendilerini simgelerle belli ederler ve birçok işlevleri vardır. Çok güçlüdürler, doğa olaylarından sorumludurlar, insanların eylemlerine yön verirler. Ne var ki onlarda doğrudan doğruya belirsiz, kaygılandırıcı kader karşısında boyun eğmek zorundadırlar.

Oniki Olymposlu Tanrı İsimleri ve Özellikleri				
Yunanca (Yunan)	Latince (Roma)	Temsil ettiği	Özelliği	Simgeleri
Zeus	Jüpiter	Hava	Mutlak kudret	Yıldırım
Hera	Iuno	Gök	Evlilik	Tavus kuşu
Athena	Minerva	Şimşek	Zeka	Zeytin dalı
Apollon	Apollo	Güneş	Sanat	Yay - lir
Artemis	Diana	Ay	İffet	Geyik - hilal
Hermes	Mercurius	Yağmur	Belagat	Kanat - asa
Hephaistos	Vulcanus	Yeraltı ateşi	Sanayi	Çekiç - örs
Hestia	Vesta	Ocak	Aile erdemi	Kutsal ateş
Ares	Mars	Tırpan fırtına	Savaş	Mızrak
Aphrodite	Venus	Aşk	Güzellik	Güvercin
Demeter	Ceres	Toprak	Bereket	Buğday - orak
Poseidon	Neptunus	Deniz	Hiddet	Üç dişli yaba

Tablo 1.1: On iki Olimposlu tanrının özellikleri

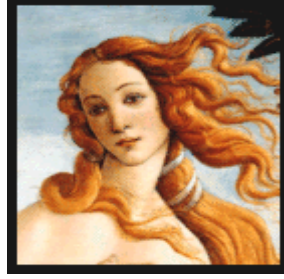
Yunanlılar özellikle kendi sitelerini ve oturdukları yeri koruyan tanrıya bağlıdırlar. Aynı tanrı hesabına her biri şu ya da bu biçimde bir betimleme veya işlevi kutsar.

Tanrılar kişinin yaşamına karıştıkları gibi sitenin de yaşamına karışırlar. Onlarla ayin ve dua ile ilişki kurulur, cevapları da rüya ve kehanetten beklenir.

1.1.2. Önemli Tanrılar

Yunan mitolojisinde Titanların yerini alan Olympos tanrıları da denen on iki tanrı şunlardır:

Aphrodite: Aphrodite, aşkın, cinsel isteklerin ve güzelliğin tanrıçasıdır. Doğal yeteneklerinin yanında, herkesin kendini arzulamasını sağlayan büyümlü bir kuşağı vardır.

Resim 1: Aphrodite

Doğumu hakkında iki söylenti vardır. İlki, onun Zeus ve Dione'un kızı olduğunu anlatır. İkincisi, Cronos hadım edildiğinde denize atılmış olan organından damlayan kanlardan doğduğunu ve kocaman bir midye içinde Kıbrıs'ta karaya çıktığından bahseder. Hephaestus'un karısıdır. Ağacı mersin, hayvanları güvercin, kuğu ve serçedir.

Apollo: Apollo; Zeus ve Leto'nun oğlu, Artemis'in ikiz kardeşidir. Altın bir lir çalar; müziğin tanrısıdır. Gümüş bir yayı en uzağa o atabilir; okların tanrısıdır. Tıbbı, insanlara o öğretmiştir; iyileştirici tanrıdır. Asla yalan söylemez; ışığın ve gerçeğin tanrısıdır.

Resim 2: Apollo

Apollo her sabah, dört atlı arabasıyla gökyüzünü başından sonuna dolaşır ve güneş doğar. Delphi'de bir nasihatçi olarak tanınır. Yunanistan'ın dört bir yanından insanlar ondan nasihat almak için Delphi'ye gelirler. Kutsal ağacı defne, hayvanları yunus ve kargadır.

Ares: Ares, Zeus ve Hera'nın oğludur. Ne annesi ne de babası tarafından pek sevildiği söylenemez. Savaş tanrısıdır. Öldürücü ve kana susamış bir tanrıdır; ama bir yandan da korkağın tekidir. Aphrodite'le yatakta yakalanınca kocası Hephaestus tarafından herkesin içinde alay konusu edilmiştir. Akbaba ve köpek kutsal hayvanlarıdır.

Resim 3: Ares

Artemis: Artemis; Zeus ve Leto'nun kızı, Apollo'nun ikiz kardeşidir. Vahşi hayvanların ve avın tanrısıdır. Gençlerin koruyucusudur. Apollo gibi o da gümüş oklarla atış yapar. Erdemin, namusun simgesidir. Çocukların doğumlarını yönetir (Doğumunda Leto'ya hiç acı çektirmemiştir.). Kutsal ağacı servidir. Özellikle geyik olmak üzere tüm hayvanlar onun için kutsaldır.

Resim 4: Artemis

Athena: Athena; Zeus'un en sevgili kızıdır. Yetişkin, zırhlı ve silahlı bir şekilde babasının kafasından fırlayarak doğmuştur. Savaşta acımasız ve cesurdur; ancak sadece şehri düşmanlardan korumak için savaşmış. Şehrin, el sanatlarının, tarımın ve zekânın tanrısıdır. Yuları icat edip, insanların atı evcilleştirmesini sağlamıştır. Trompet, flüt, çömlek, tırmık, saban, gemi ve savaşta kullanılan at arabası onun icatlarındandır. Bilgelik, akıl ve saflık tanrısıdır.

Resim 5: Athena

Zeus'un en sevdiği çocuğu olduğu için şimşekleri dâhil, babasının tüm silahlarını kullanmaya izni vardır. Kutsal şehri Atena, ağacı zeytin ve hayvanı baykuştur.

Hades: Hades de Zeus'un kardeşidir. Ölülere hükmeden yeraltı tanrısıdır. Kullarının sayısını artırmak için delice uğraşan, açgözlü bir tanrıdır. Erynyes'ler onun değerli misafirleridir. Onu ziyarete gelenlerin yeraltı dünyasını terketmeleri konusunda da oldukça isteksizdir. Aynı zamanda, yerden çıkan değerli metaller onu bolluk, çokluk ve servet tanrısı yapmıştır. Onu görünmez yapan bir miğferi vardır. Yeraltı dünyasından pek ayrılmazdı. Acımasız ve hatta korkunçtu; ama sözünden dönmezdi ve kaprisli bir tanrı değildi; Zorla kaçırdığı Persephone ile evlidir.

Hephaestus: Hephaestus; Zeus ve Hera'nın oğludur. Fiziksel olarak son derece çirkin ve total olan tek tanrıdır. Ateşin ve demirin tanrısıdır. Tüm tanrıların zırhlarını ve silahlarını o yapar.

Resim 6: Hephaestus

Demir işlemek için bir volkanı kullanır. Kibar ve barıştan hoşlanan bir tanrıdır. Aphrodite ile evlidir.

Hera: Hera, Zeus'un kız kardeşidir. Sonradan karısı da olmuştur. Oceanus ve Tethys adlı Titanlar tarafından büyütülmüştür.

Resim 7: Hera

Evliliğin koruyucusudur ve evli kadınlara özel bir ilgi gösterir. Birçok mitolojik anlatı, Hera'nın Zeus'un kendisine sadakatsizliğine karşı aldığı öçlerden, kıskançlığından bahseder. Kutsal hayvanları inek ve tavuskuşudur. Argos, en sevdiği şehirdir.

Hermes: Hermes, Zeus ve Maia'nın oğludur. Zeus'un habercisidir. Tanrıların en hızlısıdır. Kanatlı sandaletleri ve şapkası vardır; bir de büyülü değnek taşır. Hırsızların ve ticaretin tanrısıdır. Yeraltı dünyasına ölüleri o götürür. Liri, kavalı, notaları, astronomiyi, ölçü birimlerini ve sporu icat etmiştir.

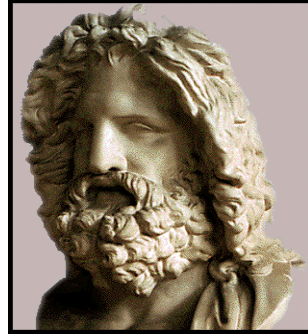
Hestia: Hestia, Zeus'un kız kardeşidir. Bakire bir tanrıçadır. Evlerin düzeninden sorumlu olan tanrıçadır. Yeni bir çocuk doğduğunda aileye kabul edilmeden önce onu kutsayandır. Her şehrin Hestia'ya kutsanmış herkese açık bir yer vardır. Burada devamlı ateş yakılır ve asla söndürülmez.

Poseidon: Poseidon, Zeus'un kardeşidir. Denizler tanrısıdır. (Neptune) Zeus'un erkek kardeşidir. Ona tapınan deniz yaratıkları arasında itibarı büyüktür. Titan Oceanus'un büyük torunlarından Amphitrite ile evlidir. Silahı dünyayı sallayabilen ve her şeyi paramparça edebilen üç dişli bir çataldır. Zeus'tan sonra diğer tanrılar arasında en güçlü olandır. Okyanus'un derinliklerinde mercanlar ve deniz çiçekleriyle süslenmiş, fosforlu kıvılcıkla aydınlanan, altından muhteşem bir sarayı vardır. Yunusların, denizatlarının ve diğer deniz canlılarının çektiği iki tekerli arabasıyla ilerler.

Resim 8: Poseidon

Zeus: Babası Cronos'un hükümdarlığını yıkıp yerine geçip tüm tanrıların yöneticisi olan Zeus, göklerin ve yağmurun tanrısı olup bulutları da bir araya getirirdi. Onu kızdıranlara fırlattığı şimşekler silahıydı. Hera'la evliydi; ama çapkınlıkları ve güzel kadınlara zaafıyla ünlüdür.

Resim 9: Zeus

Bir kartal, hizmetindeydi. Getir-götür işleri ve sakiliğini Ganymede yapardı. Zeus onu İda dağından kaçırıp Olympos'a getirerek ölümsüz yapmıştı. Zeus ayrıca, yeminlerini bozanların ve yalan söyleyenlerin cezalandırıcısıdır. Ağacı meşe, akıl hocası meşe ağaçlarının vatanı olan Dodona'dır (Dodona; Zeus'un tapınağı).

1.1.3. Tanrıların Çıkış Noktaları

Her şeyden önce Khaos vardı. Bu bir boşluk değildi, içinde bütün eşyaların, tanrı ve insanların kaynağını bulundururdu. İlk önce Khaos'tan Toprak Ana - Gaia ve gökyüzü - Uranos oluştu. Gaia ve Uranos'un birleşmesinden Brontes, Steropes ve Arges ('gökgürültüsü', 'parıltı' ve 'şimşek') isimli üç Kyklop doğdu. Kykloplar alınlarının ortasında taşıdıkları tek gözleri ile yeraltı alevini gökyüzü ateşine dönüştürüyorlardı. İkinci olarak Gaia ve Uranos elli başlı yüz kollu Kottos, Briareus ve Gyes ('öfke', 'güç', 'dehşet') adlı Hekatonkheirleri yarattılar. Sonunda Titanlar oluşturuldu (Titan; Olimposlu tanrılardan önce hükmeden tanrılar).

1.1.4. Tanrılar Nasıl Doğmuştur

Toprak ananın gökyüzü ile birleşmesinden altısı erkek, altısı dişi olmak üzere on iki Titan doğdu. Titanların erkek olanları Okeanos, Koios, Hyperion, İapetos ve Kronos; aynı zamanda Titanides denilen dişi Titanlar ise Theia, Rheia, Themis, Phoibe, Mnemosyne ve Tethys adlarını taşıyorlardı. Okeanos ve Tethys bütün nehirleri yarattılar. Hyperion ile Theia'dan Güneş - Helios, Ay - Selene, Şafak - Eos doğdular. İapetos ve Asie'den gök kubbelerini sırtında taşıyan Atlas, Menoetios, Epimetheus, Prometheus doğdular. Diğer 2 çift Titan da kendi çocuklarını doğurdular. Ama gelecek, altıncı çiftin evlatlarınıındı - Kronos ve Rheia'nın. İlk doğan çocukları Kyklop ve Hekatonkheirlerden hem iğrenen hem de kendi iktidarını almalarından korkan Uranos, çocukları doğdukça onları yerin derinliklerine - Tartaros'a (cehenneme) atıyordu. Bu duruma üzülen Gaia eşinden nefret etmeye başladı, Titanları Gökyüzüne karşı kıskırttı. Titanlar babalarına karşı geldiler ve onu hâkimiyetinden mahrum bıraktılar. Titanların en kurnazı olan Kronos tahta oturmasına rağmen, kardeşlerinin güçlerinden korkarak onları Tartaros'tan kurtarmadı.

Resim 10: Kronos ve Rephia

Yunanlar Kronos'un yönetim dönemine 'altın dönem' adını vermekteler. Maalesef yönetimi eline geçiren bu yeni hakimin kaderinde de oğlu tarafından devrilmek vardı. Bunun önlemine alabilmek için Kronos korkunç bir karar aldı, yeni doğan oğullarını ve kızlarını yutmaya başladı. İlk olarak Kronos kızı Hestia'yı, sonra kızları Demeter ve Hera'yı, ardından da Hades, Poseidon adlı oğullarını yuttu. Kronos zamanı temsil eder. Kron kelimesi zaman anlamındadır. 'Zaman kendi evlatlarını yutar.' deyimini de bugün Kronos olayını anımsatmaktadır.

Rheia, yalnız Zeus'u onun elinden kurtarabildi. Bir kocaman taşı kundak bezlerine sarıp Kronos'a verdi. Kronos taşı Zeus zannedip yuttu. Zeus ise Girit adasında bir mağarada saklandı, sihirli keçi Amaltheia'nın sütü ile beslendi. Olgunluk çağına gelince Zeus saklandığı mağaradan çıktı. Kronos'a savaş açtı. Bu savaş on yıl sürdü, hiç birisi yenemeyince, Zeus Rheia'nın tavsiyeleri ile Tartaros'taki Kyklop ve Hekatonkheirleri serbest bıraktı. Kykloplar Zeus'a meşhur şimşekleri verdiler. Yüzelli Hekatonkheirler Titanların üzerine taşları ve kayaları fırlattılar. Yerler parçalandı, dağlar eridi ve Titanlar yenildiler. Zeus Kronos'u yuttuğu tanrıları ve taşı çıkarmaya zorladı. Titan'lar yenilerek Tartoros'a atıldılar. Yüz kollu Hekatonkheirler ise Titanların bekçiliğini yapmaya başladılar. Tanrılar (Zeus ve kardeşleri) dünyayı yönetmeye başladılar. Üç erkek kardeş Zeus, Hades ve Poseidon evreni kendi aralarında paylaştılar.

Ortanca kardeş Poseidon denizlerin, deniz canlılarının ve tüm akarsuların hâkimiyetini aldı. Deniz tanrılarından olan Nereus kızlarından güzel Amphitrite ile evlendi. Bu evlilikten birçok deniz perisi, yarı at yarı insan Triton doğdu. Triton deniz kabuğunu öttürerek tufanı yatıştırır ve suları geldikleri yere döndürmüştü. Poseidon'un elinde taşıdığı üç çatalı yabayı fırlattığı zaman, denizde fırtınalar ve korkunç dalgalar yaratabilir. Nereus'un kızları olan nereidler her zaman Poseidon'un çevresini sararlar. Nereidler belden aşağı balık, belden yukarı insan şekliindedir. Poseidon daha Dor'ların göçlerindende önce peloponnesos ile Boiotia'da saygı ve tepki görürdü.

Küçük kardeş Hades'in payına yeraltı düşmüştür. İnsanların ve tanrıların hiç sevmedikleri sert, korkunç tanrı Hades, karısı Persephone (Zeus'un kızı) ile birlikte gölgeler halinde dolaşan ölümlere hükmeden yeraltı ülkesindeki saraylarında yaşarlar. Hades' in bekçiliğini üç başlı cehennem köpeği Kerberos yapar, yeraltına gelenleri kuyruğunu sallayarak, oksayarak içeri alır, ama çıkmak isteyenler için de üç ağzını birden açarak, sipsivri ve kara dişlerini göstererek tehdit edip, yukarı çıkmasını önler. Ölümler dünyası yani yeraltı, günah işleyenlerin bulunduğu bir yerdir. Burada günahkârların en günahkârları bulunur ve bunlar sonsuz bir azaba çarptırılırlar. Tanrılar içinde adına ne bir tapınak, ne bir sunak yapılan da herhangi bir ilahi bestelenmeyen bir tek Hades vardır, bu da kendisinden korkulmasından kaynaklanmaktadır.

Büyük kardeş ve 'tanrıların kralı' olarak kabul edilen Zeus, paylaşımında gökyüzü ve dünyayı aldı. O, aile ve evliliğin hamisi kabul edilen tanrıça Hera ile evlenir. Bu evlilikten İliithya ve Hebe adında kızları, sanayi tanrısı Hephaistos ve savaş tanrısı Ares oğulları olmuştur. Tanrılar daima yaz mevsiminin hüküm sürdüğü Olimpos dağında yaşarlar.

Gençliğin ve güzelliğin sembolü olan Hebe tanrılara onların ölümsüzlüğünü sağlayan ambrosia ve nektar dağıtır. Zeus altın tahtında oturur. Tahtın yanı başında tanrıların habercisi kanatlı İris yer almaktadır.

Zeus çok güçlü bir tanrı olsa da kaderi yönetmek onun elinde değildir. Kaderi üç Moir yönetmektedir: Lakhesis insanların doğumundan önce kaderini belirler. Klotho insanların kader ağlarını örür. Atropos bu ağları yönlendirir. Çevresindekiler tarafından saygı gören Zeus zaman zaman çapkınlıkları ile Hera'yı kızdırır.

O güzeller güzeli Leto'ya âşık olur. Bu birliktelikten kızıl saçlı ikizler Apollon ve Artemis doğar. Hera, Zeus'un ikincil ilahelere ve ölümlü kadınlara ilgi duymasını bir türlü içine sindiremez ve onları sürekli tehdit altında tutar. Leto çocuklarını doğurabilmek için Delos adasına sığınır. Hera onlara yılan Pifon'u gönderir ve bin bir türlü işkenceye maruz bırakır. Ama Leto'nun oğlu Apollon büyüdüğünde sihirli oku ile ejderhayı öldürür ve Olimpos tanrıları içinde güzel sanatlar ve gün ışığının tanrısı olarak saygınlığını kazanır. Olymposluları altın liriyle eğlendiren, çok uzaklara ok atabilen, hastaları iyileştiren, iyileştirme sanatını hastalara ilk öğreten, gümüş yayın efendisi okçu tanrı olarak Yunan şiirlerine geçmiştir. Kardeşi Artemis ise av tanrıçası oldu.

Başka bir zaman ise Zeus'un Hera'ya ihaneti sırasında Hermes doğar. Hermes rüzgâr tanrısıdır, babası Zeus annesi ise yağmur perilerinden biri olan Maia'dır. Kanatlı sandalları olan Hermes aynı zamanda tanrıların habercisidir. Hermes'in görevleri arasına ölenlerin ruhlarına Hades'in saltanatına kadar eşlik etmek de var. Apollon'un ölümsüzler arasında en sevdiği tanrı rüzgâr tanrısı olan Hermes idi.

Anlatılanlara göre Hera'dan önce Zeus Titan Okeanos'un kızı Metis (Zekâ temsilcisi) ile evlenmiş. Ama Moir'ler tanrıların kralına bu birliktelikten doğan çocuğun yönetimi eline geçireceğini söylerler. Zeus bunun duyunca Metis'i yutar. Kısa bir süre sonra Zeus'un şiddetli bir baş ağrısı başlar. O zaman Prometheus'tan balta ile başına vurmasını rica eder. Prometheus bu isteği yerine getirir ve Zeus'un başından onu kızı Athena savaş kıyafetlerinde çıkar. Eski Yunanlara göre, Athena üretici zekânın ve adaletli savaşların tanrıçasıdır. Ülkeyi saldırılardan koruyan bir tanrıçaydı Athena. Bir başka özelliği, şehir tanrıçası olmasıydı; uygarlığın, el sanatlarının, tarımın koruyucusu, dizginin yaratıcısıydı; atları ilk ehlileştiren oydu. Onun şerefine şehirlerine Athena adını vermişler. Yılan ve baykuş tanrıçanın sembolleridir.

Zeus ile Thebia kralı Kadmos'un kızı ölümlü Semele'nin birleşmesinden oğulları Dionysos doğar. Hera, Zeus'u Semele'den kıskanır ve yaşlı bir kadın kılığında girerek Dionysos'un annesini kandırır. Semele ona kanarak Zeus'tan tüm ihtişamı ile ona görünmesini ister. Zeus onu kıramaz ve yıldırımlardan korkan Semela yedi aylık Dionysos'u düşürür. Zeus Semele'nin düşürdüğü ve sık yapraklı bir sarmaşığın yanmaktan koruduğu Dionysos'u baldırına kancalarla yerleştirir ve zamanı geldiğinde onu ikinci bir doğumla meydana getirir. Böylece Dionysos iki kez doğmuş olur. Nysa dağındaki nymphaler (başı örtülü, yani gelinler) Dionysos'u büyütüp eğitirler. Dionysos gençlik çağına geldiğinde mağaradaki üzümleri kullanarak şarap yapma sanatını bulur. Şarabın ve esrikliğin (sarhoşluğun) tanrısı olarak kabul edilir.

En güzel tanrıca şüphesiz kızıl saçlı Afrodit'ti. Onun doğumu ile ilişkin tartışmalar sürmektedir. Bazılarına göre Afrodit Zeus'un kızıdır. Diğerlerine göre ise Afrodit daha önce Uranos'la denizdeki dalgaların bembeyaz köpüğünden oluşmuştur. Afrodit aşk tanrıçası olup insanların birbirlerine sevgi ile yaklaşması için üzerlerine aşk iksirini damlatan, çiçekleri ve ağaçları baharda rengârenk donatarak doğayı canlandıran üretken bir tanrıçadır. Afrodit ateş tanrısı olan ve çok sanatkâr, ancak topal ve çok fazla yakışıklı sayılmayacak bir görünüme sahip olan Hephaistos ile evlenmiş. Afrodit ve Hephaistos'la ilgili mit, her ikisinin de temsil ettikleri sanat ve aşkın kol kola olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Eski Yunanlar bu tanrılara 'on iki Olimpos tanrısı' adını vermişler. Bu gruba Zeus, Hera, Athena, Artemis, Afrodit, Demeter, Apollon, Hermes, Ares, Hephaistos, Hestia, Dionysos dâhildi. Poseidon ve Hades deniz ve yeraltı dünyasında buldukları için bu gruba dâhil edilmemişler.

1.1.5. Tanrıların Yaşam Alanları

Denizlerde Yaşayan Tanrılar: Denizlerin ve suyun tanrısı Poseidon, karısı deniz dibi tanrıçası Amphitrite ile birlikte denizlerde yaşardı.

Yeraltında Yaşayan Tanrılar: Yeraltının ve ölülerin tanrısı Hades karısı Persephone ile birlikte yeraltında yaşardı.

Olympos'ta yaşayan tanrılar: Zeus, çocukları ve karısı ile birlikte Olympos'ta yaşardı. Olympos Yunan mitolojisinde önemli bir yere sahiptir. Homeros'a göre tanrılar belli bir yerde otururlardı. Bu oturdukları yer Olympos Dağıdır. Yunan ilk çağında Ege çevresindeki birçok dağa Olympos adı verilmiştir. Olympos yüksek dağ anlamına gelmektedir. Ama tanrıları ülkesi, Teselya'daki Olympos olduğuna inanılmaktadır. Olympos dağı Atina'nın kuzeyinde yer almaktadır.

Homeros'a göre bin bir doruklu, hep karla örtülü, pırıl pırıl ışıldayan bu dağ öylesine sarp ve yüksektir ki göklere karışır. Doruğuna ancak uçan atlarıyla tanrılar ulaşabilirdi. En üst tepesinde Zeus taht kurmuştur, oradan dünyada olup biteni gözler. Diğer tanrıların sarayları biraz daha aşağıdadır. Homeros'a göre Zeus'un sarayı ya tunçtan ya da altından avlusuyla çeşit çeşit daireleriyle tıpkı bir kral sarayı gibi tanrı Hephaistos tarafından yapılmıştır. Zeus bu sarayın kralı, karısı Hera'da bu sarayın kraliçesidir. Hera'nın tahtı da Zeus'un tahtının altındadır. Bu sarayda Tanrıların hayatı bu şölenlerle geçer.

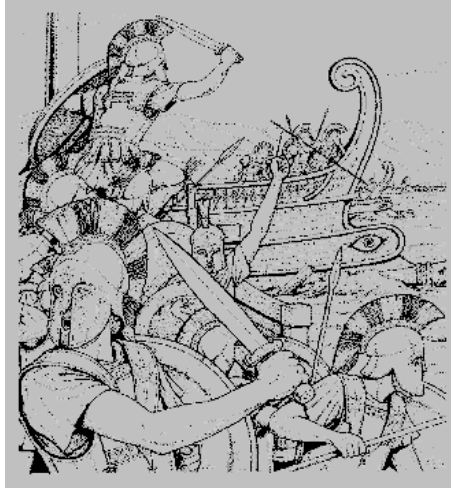

Resim 11: Zeus ve Hera

1.1.6. Tanrıların Aşk ve Serüven Öyküleri

1.1.6.1. Troya Savaşı

Güzel tanrıça Afrodit'in adı Homeros'un İlyada'da anlattığına göre Truva (Troya) savaşının başlama nedeni olarak anılmaktadır. Efsaneye göre, Olimpos tanrıları Lokos Kralı Pelans ile Thetis'in düğünleri için bir araya toplanmışlar. Kavga tanrıçası Eris düğünlerine davet edilmeyince sinirlenmiş. Bir oyun düzenlemiş ve Hera, Afrodit ve Athena'nın oturduğu ziyafet sofrasına üzerinde 'en güzele' yazılı bir elma atmış. Elmanın kimin olduğu üzerine 3 güzel tartışmaya başlarlar ve Zeus'tan bu sorunu çözmesini isterler. Zeus işin içinden çıkamayınca, çareyi Troya Kralı Priamos'un oğlu Paris'i rehber ilan etmekte bulur. Güzellerden her biri kendisini seçmesi için Paris'e bir şey vaat ederler. Athena ona savaşta yenilmezlik gücü vereceğini vaat eder. Hera, Paris'i Asya'nın hakimi yapacağını söyler. Paris Afrodit'e kanar ve dünyanın en güzel kadını elde etmek için Afrodit'i yarışmanın birincisi seçer. Bu güzel kadın Sparta Kralı Menelaos'un karısı Helen'di. Paris, Afrodit'in yardımıyla Sparta'ya gider, Helen'i kaçıtır, prensi olduğu Troya şehrine geri döner. Bunun üzerine hakarete uğramış Menelaos, Akha ordularını toplayarak Troya'ya savaş açar. Böylece on yıl sürecek Troya savaşı başlamış olur.

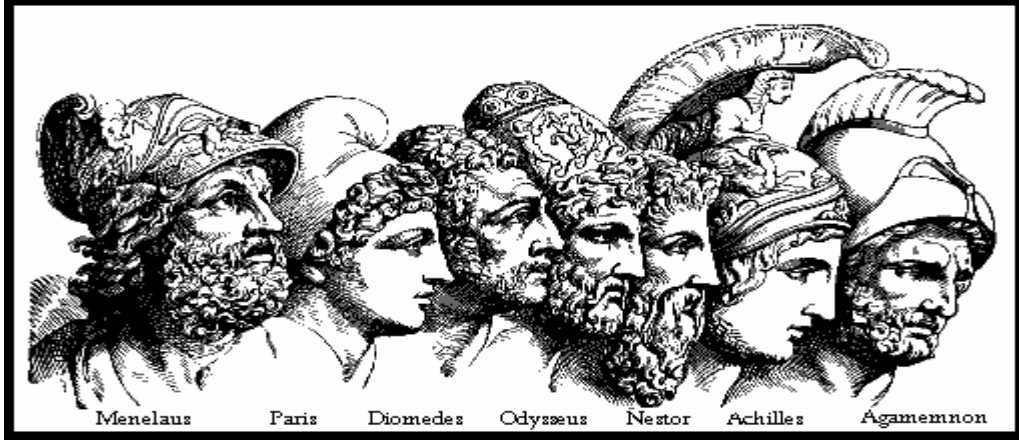
Resim 12: Troya Savaşları

Her iki taraf da zaferler kazanır. Sonunda Ithake kralı Odysseus tahta atı icat ederek Troya'nın kapılarına götürür. Troyalılar bu büyük ata hayran kalarak onu şehir duvarlarından içeriye taşırlar. Atın içinde saklanmış olan Yunan askerleri gece olunca saklandıkları yerden çıkarlar ve Troya'yı ele geçirirler.

Resim 13: Troya Atı

Menelaos güzel Helen'i affeder ve birlikte Sparta'ya döner, mutlu bir yaşam sürerler. Maalesef diğer kahramanları aynı kader beklememektedir. Özellikle Odysseus uzun yıllar vatanına dönmek için mücadele verir. Troya'dan uzaklaşan Odysseus'un gemisi denizde fırtınaya esir düşer ve zalim, insan eti yiyen devlerin adasına sürüklenir. Durumdan bihaber Odysseus ve on iki arkadaşı sahile çıkarlar. Burada onlar tek gözlu dev Polyphemos'a esir düşerler. Polyphemos yakalayabildiği Odysseus'un arkadaşlarını birer birer yemeye baslar. Odysseus, dev, yanlarında getirdikleri Ismaros şarabı ile sarhoş eder ve tek gözünü çıkarır. Odysseus ve kalan adamları, mağaradaki sürünün arasına karışıp devin bacaklarının arasından dışarı çıkarlar. Odysseus ve adamları özgür kaldıklarına sevinir ve yollarına devam ederler. Polyphemos denizler tanrısı Poseidon'un oğluydu. Oğlunun kör edilmesine çok kızır ve ileride Odysseus'un eve dönüş yolundaki gecikmelerine sebep olur. Bir süre sonra Odysseus Aiaie adasına, Güneş Tanrısı Helios ile Okeanos 'un kızı Perseis'ten doğma büyücü Kirke'nin yaşadığı bölgeye çıkar. Güzel Kirke, Odysseus'un arkadaşlarına şarap içirerek domuzla cevirir. Tanrı Hermes, Odysseus'un yardımına koşar ve ona bir ot vererek domuz olmasını engeller. Odysseus Kirke'yi yener ve onu arkadaşlarını eski haline dönüştürmeye zorlar. Kirke, Odysseus'u Hades'e gidip bilici (kahin) Teiresia'in ruhuna danışması koşuluyla serbest bırakacağını söyler. Odysseus bir takım zorlukları atlatarak bunların da üstesinden gelir.

Resim 14: Odysseia kahramanları

Daha sonra Odysseus peri Calypso'nun adasına çıkar ve orada yedi yıl esir olarak yaşar. Malta olduğu sanılan bu adadaki esareti, Athena'nin Zeus'a yalvarması üzerine sona erer. Zeus tarafından tekrar görevlendirilen Hermes, Calypso'ya Zeus'un emrini iletir. Calypso onu serbest bırakır. Bu olaydan sonra birçok zorluklar sonunda Odysseus vatani Ithake'ye döner ve çok sevdiği karısı Penelope'ye kavuşur ve uzun yıllar mutlu yaşam sürerler.

1.1.6.2. Prometheus

Titanları yenen Olimpolular karşılıklı uzlaşma ile evreni bölüşürler. Sıra, insanlarla anlaşmazlıklarını yola koymaya gelmiştir. Titan İapetos'un oğlu Prometheus ölümlülere yana olur, bunda böyle tanrıların yiyeceği ile insanların yiyeceğini belirlemek için çok büyük bir öküz kurban eder ve kurbanı iki bölüme ayırır. Bir yanda hayvanın eti, iliği ve sakatları; bunların üzerine tiksinti veren bir görünümle hayvanın derisini örter. Diğer yanda kalın bir yağ tabakası altında eti sıyrılmış kemikler... Kuzeni Zeus'tan ayrı payını seçmesini ister, diğer pay insanların olacaktır. Zeus kendini iştah verici yağa kaptırır, kemiklerle karşılaşınca da Prometheus'a karşı korkunç bir öfke duyar.

Ölümsüzleri ve onların koruyucusunu cezalandırmak amacıyla Zeus, bu şekilde edinilmiş eti pişiremesinler diye ateşi saklar. Ne var ki Prometheus yıldırımlar atan tanrının uyanıklılığını bir kez daha alt eder. Ateş kıvılcımlarını aşırır, bunları bir rezene sapı içinde yere indirir. Zeus'un öfkesi artık sınırsızdır. Prometheus'u Kafkas dağı üzerine zincirlemeye hep Haistos'u gönderir; oraya yüzyıllar boyu her gün, Ekhidna ve Typhon'dan doğma bir kartal Prometheus'un hep yenilenen karaciğerini yemeğe gelecektir.

Herakles oradan geçerken bir okla kartalı öldürerek bu mutsuzluğu kurtarır. Oğlunu yeni başarısından memnun olan Zeus nihayet Prometheus'u bağışlar. Aynı anda Kentaur, Khiron, Kentaurlarla Tesalya'nın efsanevi halkı Lapitler arasındaki bir savaşta, raslantı sonucu Herakles'in okuyla vurulur. Khikron çektiği acıdan ölmek ister; ama ölmeliğini birine bırakmak zorundadır; buna Prometheus'a bırakır ve böylece Prometheus ölümsüzler arasında yerini alır.

1.1.6.3. Zeus'un Birliktelikleri

Zeus'un ilk evlilikleri önce Okenanos'un kızı Mtis (Akıl) ile sonra düzün ve adalet tanrıçası Horalarin ve Moiralarin anası Themis ile olur. Ardından, her üç Kharit'i (Romalılarda Grazia) dünyaya getirecek olan Eurynome gelir. Mnemosyne (Anı) ile Zeus dokuz müzlere can verir. Nihayet, kız kardeşi Hera ile düğünü olur ki bundan da Hebe, İlithya, Are, Hephaistos doğacaktır.

Hera'nın kıskançlığına rağmen Zeus'un tanrıçalar ve ölümlülerle çok macerası vardır. İo'ya vurulur, karısın öfkesinden kızı esirgemek için onu düve (1-2 yaşında, ergenlik dönemindeki dişi sığır) şekline sokmak zorunda kalır.

Fenike kralını kızı Europa, arkadaşlarıyla deniz kenarında eğleniyorken hilal benzeri, altın sarısı boynuzları olan görkemli beyaz bir boğa görür. Boğaya biner. Zeus'tan başkası olmayan bu hayvan hemen dağların üstüne atılır ve genç kızı Girit'e götürür.

Leda'ya yaklaşmak için Zeus kuğu biçimine girer. Bir yumurtadan Zeus'un çocukları Polydeukes ve Helena, ayrıca Leda'nın kocası Tyndareus'un çocukları Kastor ve Klytaimnestra doğacaktır. Bir diğer gelenek Zeus'u Kastor'la Polydeukes'in babası olarak gösteriyor.

Danae'ye gelince babası Argos kralı Akrisios onu tunçtan bir kuleye kapatmıştır; kral torunu tarafından öldürülmekten korkuyordu. Zeus, Danae'ye ulaşan bir altın yağmuru oldu. Bundan bir çocuk doğacaktır: Perseus.

1.1.6.3. Bir Kahramanın Ölümü

Pek çok başarıdan sonra Herakles, tanrı-nehir Akheloos'un elinden aldığı Deianeira ile evlenir. Evlenmelerini ertesi günü yolları üzerinde kabarmış bir sel görürler. Heraklaes, orada görevi salcılık olan Kentaur Nessos'un hizmet teklifini kabul eder. Nessos, Deianeira'yı kaçırmaya kalkışır.

Herakles bir okuyla Kentau'u göğsünü ortasından vurur. Ama Kentaur ölmeden önce Deianeira'ya şu öğüdü verir: "Yaramın pıhtılaşmış kanını avuçlarına topla, Herakles'in bir giysisini bu kanla ıslat. Bu iksir onun sana aşkını hep sürdürecektir." Saf yürekli Deianeira bir sandıkta saklamakta olduğu çok güzel bir gömleği bu sıvıya bandırır.

Yıllar geçer; Herakles yeni başarılar elde etmek, yeni aşlar tatmak için sık sık karısını bırakıp gider. Kadın sihir gücüne sahip gömlekten yararlanmayı düşünür.

Herakles'in Zeus'a bir kurban töreni yapması gerekince Deianeira ona o görkemli giysiyi verir. Herakles giysisini hemen tenine yapışıp kendisini şiddetle yaktığını görür. Acıdan delirir; bağırıp çağırır, kıvrır, kendini yerden yere atar. Deianeira, Kentaur'un kendisini aldatmış olduğunu anlar ve umutsuzluk içinde hançeri ile intihar eder.

Herakles kendisini Teselya’da, Oita dağına doğru taştır; meşe kesip istif ettirerek çok büyük bir odun yığını elde eder. Acılar içindeki bedeni, emri üzerine yığına yerleştirilir ve yığın ateşe verilir. Herakles’te ne bir gözyaşı ne bir yakınış! Nihayet Herakles, lml bedenini terk eder ve Olimpos’a ulaşır.

1.1.6.4. Paris’in Kararı

Kral Pleus ile deniz Nymphe’si Thetis’in düğününe tanrılar Eris’i yani “**Geçimsizlik**”i çağırmayı unuturlar. Yine de Geçimsizlik gelir ve ortaya üzeri şöyle yazılı bir altın elma atar: En güzele! Hera, Athena ve Afrodit bu unvan hak ederler.

Resim 15: Paris

Zeus; hakem olarak ölümlülerin en yakışıklısını, kral Priamos’un elli oğlundan biri olan Troyalı Paris i tayin eder ve Hermes’i, genç adamın babasına ait sürülere baktığı İda Dağına yollar. Priamos onu Troya’dan bile bile uzaklaştırmıştır. Vaktiyle bir rüyasında öğrenmiştir ki oğlu sitesinin yıkımına neden olacaktır.

Hera, Paris’e Asya İmparatorluğu’nu vermeyi; Athena bilgeliği ve savaşlarda zafer kazanmayı vaat eder; Afrodit ise onun ölümlülerin en güzeline, Zeus ile Leda’nın kızı, Sparta kralı Menelaos’un karısı Helena’nın aşkını sunar.

Paris Afrodit’i seçer. Sparta’ya gitmek için denize açılır. Menelous onu konuk severlikle kabul eder. Ne var ki Menelous Girit’e gitmek zorundadır. Döndüğünde Paris gitmiştir, Helena’yı da alarak...

1.2. Roma Mitolojisi

1.2.1. nemli Tanrılar

Tablo 1.1.’de görüleceği gibi Yunan mitolojisi’ndeki önemli tanrılar ile Roma mitolojisindeki önemli tanrıların özellikleri aynıdır. Ancak isimleri farklıdır. Ancak Roma mitolojisine başka milletlerden geçmiş tanrılar da vardır. Roma mitolojisindeki önemli tanrılar şunlardır:

Anna Perenna: Yeni yıl tanrıçası. Onun festivali 15 martta kutlanırdı. Romalılar amnis perennis ("sonsuz akıntı") kelimesine çeşitli anlamlar vermişlerdir.

Appiades: Appian su kemerinin yakınlığında tapınakları bulunan beş tanrıçaya verilen genel ad. Bu tanrıçalar: Concordia, Minerva, Pax, Venüs ve Vesta idi.

Aurora: Şafak tanrıçası. Yunan mitolojisinde ona Eos demişler.

Bellona: Romalı'ların Zafer tanrıçası. Kapadokya tanrıçası Ma ve Yunan tanrıçası Enyo ile aynı özellikleri taşımaktadır. Seneto, zafer isteyen komutanlarla yabancı elçiler arasındaki görüşmelerini, Bellona'ın kent dışındaki tapınağında yapar; elçilerin kente girmelerine izin vermezlerdi.

Camenta (Egeria): Romalıların doğum tanrıçası.

Concordia: Romalıların barış, anlaşma tanrıçası. Senato toplantıları onun esas tapınağında yapılırdı; bu tapınak roma kalesi Capitolium'a çıkan yol üzerindeki Forum'un (meydan) kenarında idi.

Copia: Servet ve bolluk tanrıçası.

Dea Dia: Büyüme ve gelişme tanrıçası.

Dea Tacita : Kelime anlamıyla "Sessizliğin Tanrıçası". Roma mitolojisinde Ölüm tanrıçası.

Diana: Doğa, verimlilik ve çocuk doğum tanrıçası. O Capua yanındaki Tifata dağında çalışır ve aynı zamanda ay tanrıçası görevini de üstlenmiş. Latinlerin de tanrıçasıydı.

Egeria: Doğum tanrıçası. Roma'nın kurucusu Romulus'un koruyucusu.

Eventus Bonus (Bonus Eventus): "İyi Akşamlar" iş yaşamında başarı tanrısı. Ayrıca Hasat tanrısı olarak da bilinir. Heykeli Roma'da, Jupiter tapınağının yanına konulmuştur.

Genius: Roma tanrısı. Bir nevi koruyucu melek görevini görüyordu. Her insanın kendine ait bir Genius'u olduğuna inanılırdı.

Grazia'lar (Graces): Letafet perilerinin Roma mitolojisindeki isimleri. Yunan mitolojisinde Kharit'ler olarak geçerler. Doğadaki güzellik ve neşe insanların da, tanrıların da kalplerindeki duyguları, güzellikler çıkar.

Faunus: Vahşi doğanın ve verimliliğin tanrısı. Nasihatçı olarak da tapınım ve saygı görmüştü. O, Yunanların doğa tanrısı Pan ile aynı özellikleri taşımıştır, boynuz ve yeleleri varmış. Büyükbaş hayvanların da koruyucusu olarak bilinmiştir. Ona Roma Kır tanrıları Faun'lar eşlik ederlermiş. Faun'lar Yunan mitolojisinde Satyr'ler olarak yerlerini almışlar. Faunus'un bayan benzeri Fauna'dır. Kurt suratu, çelenk ve kadeh Faunus'un simgeleridir.

Resim 16: Faunus

Flora: İlbaharın taze çiçeklerinin tanrıçası. Quirinalis yakınında tapınağı vardı. Dördüncü yüzyılda bu tanrıçanın şerefine, 28 Nisan - 1 Mayıs tarihleri arasında Floralia festivali kutlanırdı. Flora Yunanların Chloris'i ile özdeşleştirilmiştir.

İanus (Janus): Romalıların inancına göre İanus, evlerin kapılarını bekleyen bir tanrıydı.

Junon (Iuno): Romalıların baş tanrıça Hera'ya taktıkları ad.

Jupiter (Iupiter): Romalıların baş tanrı Zeus'a verdikleri ad.

Juturne (Juturna): Romalıların Su Kaynakları tanrıçası. Jupiter onu periye çevirmiş ve Latium yakınındaki Lavinium'da bir su kaynağını ona armağan etmişti. O, Fontus (Fons)'un annesi ve Janus'un karısıydı.

Kybele: Roma ve eski Anadolu mitolojisinde tanrıların anası. Onun karakteri Phrygia'da ortaya çıkmış, daha sonra Yunanistan'a kadar yayılmıştır. Yunanlılarda Rheia onun yerini almıştır.

Libitina: Roma da ölüler için yapılan merasimi koruyan tanrıça'dır. Ölü gömme işlerine sadece azatlılar ya da köleler bakarlar; bunların çalışma yerleri, Libitina'nın tapınakları sayılırdı.

Luna: Romalıların ay tanrıçasına verdikleri ad. Yunanlar ona Selene derler.

Mars: İlk başlarda bitkilerin köklerini besleyen bir tanrı olmasına rağmen daha sonra Yunan mitolojisinden etkilenerek savaş tanrısı yani Ares'in sıfatını kazanmıştı. Yunanlıların aksine Romalıları onu severlerdi. Onlara göre ise Mars üstün, soylu bir görünüşü olan hiç yenilmeyen bir tanrıydı. Daha ilk zamanlarda Roma'da Jupiter ile birlikte Mars ve Quirinus'a da taparlardı. Mars için kurt ve ağaçkakan kutsaldır. Caesar Form'da Mars için muazzam bir tapınak yaptırdı. Burada Mars ile birlikte Julius imparatorluğunun ilk anası Venus'a da tapılırdı.

Minerva (Minerve): Romalıların zekâ tanrıçası Athena'ya verdikleri isim.

Mercurius: Gelir, kazanç tanrısı idi. Romalılar, Yunan tanrısı Hermes'i Etrüsklerden aldılar, ona Mercurius adını taktılar.

Resim 17: Mercurius

Moneta: Başarı tanrıçası.

Nascio: Roma mitolojisinde doğum tanrıçalarından biri.

Necessitas: Zaruret, zorunluluk tanrıçasıydı. Kader tanrıçası olarak da bilinmekteydi. Romalılar onun insan şeklinde olduğuna inanırlardı. Yunanlardaki ismi Ananke idi.

Neptun: Romalıların deniz tanrısı Poseidon'a verdikleri ad.

Nerio: Romalılarda savaş Tanrısının karısı olup, kahramanlığı temsil eder.

Occator: Acı ve üzüntü tanrısıydı.

Orcus, Pluton: Ölüm ve yeraltı dünyasının tanrısı. Bazen çok zalim ve korkunç, bazense oldukça iyi bir tanrı olarak tanımlanmıştır. Yunan Tanrısı Hades'le aynı özellikleri taşımişti.

Pales: Romalıların koyun sürülerini koruyucusu olduğuna inandıkları tanrı.

Quirinus: Eski Romalıların savaş tanrısıdır. Capitolium'a Jupiter, Juno, Minerva üçlüsü alınıncaya kadar Romalılar, Jupiter, Quirinus, Mars üçlüsüne taparlardı. Ortak gök tanrısı, Jupiter'in yanına, Platinus Tepesi'ndeki en eski göçmenlerin savaş tanrısı olarak Mars'ı Quirinale Tepesi'ndeki Sabin'lerin savaş tanrısı olarak da Quirinus'u katmışlardı. Quirinus'un yanan tapınağını Augustus yeniden yaptırdı.

Pilumunus: Yeni doğan çocukları koruyan Roma tanrıçası.

Poena: Roma mitolojisinde ceza tanrıçası

Pomona: Romalıların meyve tanrıçası.

Romulus ile Remus: Roma mitolojisinde ikiz kardeşler. Mars ile Rea Silvanın oğulları. Küçük yaşta Tiber nehrine bırakılan ikizler, dişi bir kurt tarafından bulunmuş; onun sütüyle beslenmişlerdi. Sonra onları Picus adında bir çoban keşfetmiş, evine götürüp besleyip büyütmişti. Kardeşlerin kaderinde Roma şehrinin temelini koymak vardı. Büyüdükten sonra iki kardeş arasında şehri hangisinin kuracağı konusunda tartışma çıkmış ve bu tartışma Remus'un ölümüyle sonuçlanmıştı. Romulus Roma şehrinin kurucusu ve ilk kralı oldu. Roma'nın kurucusu Romulus da tanrısallaştırılmıştı.

Salus: Romalıların sağlık tanrıçası.

Saturnus: Roma tanrısı saturnus çiftçilerin tanrısı olarak görülmüştür. Mitolojiye göre Satürnüs ve karısı hasat tanrıçası olan Ops ekincileri korumuş. Yunan mitolojisinin etkisi ile sonraları Saturnus, Kronos kişiliği kazanmıştır. Saturnus'un İtalya'yı yönettiği devre 'altın çağ' adını vermişler.

Silvanus: Romalıların orman, bağ - bahçe tanrısı.

Tellus: Romalıların Yunan mitolojisindeki toprak ana (Gaia) ya verdikleri ad.

Veilovis (Vediovis): Eski Romalıların yeraltı tanrısıdır. Capitolium'daki tapınağında servi ağacından yapılmış bir heykeli vardır. Bu heykel; elinde öldürücü oklar, yanında bir keçi ile, Apollon heykeli gibi yapılmıştı.

Veritas: Adalet ve gerçek tanrıçası. Saturnus'un kızı.

Vesta: Aile ocağı tanrıçası. Yunan mitolojisindeki Hestia'nın özelliklerini taşır.

Venus: Aşk cazibesi tanrıçası. Eski Roma'da henüz bir kültür yoktu. Eski Roma köylüleri ona, bahçe ekimi koruyucusu olarak taparlardı. Sonradan Yunanlıların Aphrodit ile aynı tanrıça oldu. Sicilyalı tanrıça Aphrodit, Eryks Dağın'dan Roma'ya girdi. Sula, baht tanrıçasıyla birleşen Venus'u kendi tanrıçası bildi, bu yüzden Venus Pompei'de kent tanrıçası oldu. Julius soyunu Venus'un oğlu Aeneas'tan getiren Ceasar, Forum'unda Venus Genetrix için bir tapınak yaptırdı.

Virtus: Roma mitolojisinde cesaret ve savaş gücünün tanrısı

Vulcanus: Ateş tanrısı. Demircilik ve sanatla da uğraşır. Onun dökümhanesi Etna dağındadır. Burada o yardımcıları ile beraber tanrılara ve kahramanlara silah yapardı. Yunan mitolojisinde bu tanrı Hephaestus adını almıştı. Vulcanus'u İtalya'ya Etrüskler getirdiler, Romalıları onlardan aldılar. Vulcanus'un Roma Form'u kenarında çok eski bir sunağı vardı.

1.2.2. Tanrıların Çıkış Noktaları

Eski Romalılar ilk önce Predeist bir çağ yaşamışlar. Bu çağda Romalılar hiçbir tanrıya tapmamışlar. Buna rağmen iyilik ve kötülük anlayışına sahiplermiş ve büyü ile uğraşmışlar. Zamanla inançlarında ölümsüzler Lar'lar ile Penat'lar ortaya çıkmıştır. Her Roma ailesinin bir Lar'ı, birkaç tane de Penat'ı vardı; bu tanrılar, yalnız o ailenin olur, kendilerine tapınaklarda tapılamazdı. Bütün şehri koruyan Larlar ile Penatlar bulunurdu.

Artan savaşlar, ulusların kaynaşması ile birlikte Tanrı inancı Roma'ya da gelmiş. Böylece Yunanların Olimpos tanrılarını Romalılar da kabul etmiş, yalnız adlarını değiştirmişler. Jupiter (Zeus), Neptunus (Poseidon), Vesta (Hestia), Iuno (Hera), Mars (Ares), Vulcanus (Hephaistos), Minerva (Athena), Venus (Aphrodite), Mercurius (Hermes), Diana (Artemis) isimleri verdikleri tanrılara inanmışlar. Hades'e Pluton, Dionysos'a Bakkhos demişler, Apollon adını değiştirmemiş olduğu gibi kullanmışlar. Eski Roma mitolojisi Yunan mitolojisinden belirgin çizgilerle ayrılıyordu. Romalılar çeşitli anlayışları, dürüstlük, doğruluk, cesurluk vb. özellikleri tanrılarla özdeşleştirirdi. Roma mitolojisi Yunanların İtalya'ya yerleşmesinden sonra eski Yunan mitolojisinin etkisi altında kalarak bazı değişikliklere uğradı. Önceleri Mars onlar için bitkilerin köklerini besleyen bir tanrı, Venüs ise bahçelerin tanrıçasıydı. Sonradan Yunan mitolojisinin etkisi altında kalarak bu tanrılar savaş ve aşk tanrısı adlarını almışlardı.

Roma mitolojisinin en ilginç tarafı ise eski Romalıların olaylara bakış açılarıydı. Roma mitolojisi sadece tanrılar ve doğaüstü canlıların öykülerinden oluşmamaktaydı, aynı zamanda halkın ve Roma devletinin ideolojisine yerleşmiş olan bir bakış açısıydı. Gerçek Roma şehrinin kuruluşunun ve halkları idaresi altına almasının çok çok önceden tanrılar tarafından belirlenmiş olmasındaydı. Bu mit Romalıların birçok savaşı kazanması sonucunda da ortaya çıkmıştı. Romalılar eski devirlerden başlayarak önce kendi çevrelerindeki kabileleri, daha sonra Avrupa, Asya ve nihayet Afrika'da yaşayan birçok ulusu egemenlikleri altına almışlardı. Eski Romalılar bunu çok doğal olarak karşılamışlardı. Onlara göre Roma tanrılar tarafından seçilmiş bir devlettir.

1.2.3. Tanrılar Nasıl Doğmuştur

Roma mitolojisi edebiyata yansımış ve ünlü Romalı şair Vergilius 'Aeneas' adlı eserini yazmıştı. 'Aeneas' eserinde şair Troya kahramanlarından biri olan Aeneas'ın halkı ile birlikte İtalya'ya nasıl yerleştiğini anlatmış. Aeneas, Troyalı prens Ankhises ile tanrıça Aphrodite'nin oğludur. Tanrılar, kral Priamos soyunun sona ermesine Dardanos soyunun ise devam etmesine karar vermiştir. Bu nedenle Aeneas, annesi tanrıça Aphrodite'nin yol göstermesi ile yakınları ve halkıyla İtalya'ya varabilecektir. Uzun ve bol serüvenli bir yolculuktan sonra Aeneas, İtalya'nın Tiber nehri kıyılarına kolonisini kurar. Burada yörenin kralı Latinus ile dost olur; ancak Yunan kolonisinin komutanı Turnus ile döğüşür ve onu yenerek öldürür. Latinus'un kızı Lavinia ile evlenerek Lavinium kentini kurar. Bu kent sonraları Albalonga adını alacaktır. Nihayet kent Roma adını alarak çok ünlenecek ve tarihte önemli roller üstlenecektir. Aeneas soyu, oğlu Iulus ile devam eder ve bu soydan gelen İlia ünlü ikizler Remus ve Romulus'u (Remo ve Romolo) doğurur.

1.2.4. Tanrıların Yaşam Alanları

Roma mitolojisinde de tanrıların yaşam alanlarının başında Olympos dağı gelmektedir. Bunun yanında Roma çevresinde ve Tiber nehri kıyılarında tanrıların yaşamlarını sürdürdükleri söylenebilir.

1.2.5. Tanrıların Aşk ve Serüven Öyküleri

1.2.5.1. Romus ve Romulus

Amilios ak arazi Alba'da çoban bir halk üzerinde hükümdardır; Aineias'ın soyundan gelen kardeşi Numitor'u tahttan indirmiştir. Ayrıca yeğeni Rhea Silvia'yı, çocuk doğurmasını önlemek amacıyla Vesta rahibesi olmayı zorlar. Oysa o ikiz doğurur. Çocukların babası olarak tanrı Mars'ı gösterir. Kral, çocukları sorgun dallarından sepet içinde sel halindeki Tiber Nehri'ne bırakır. Sular alçalınca beşik kayaya oturur. Bir dişi kurt çocukları görür ve onlara meme verir! Faustulas adında bir çoban onları büyütür.

Bir zaman sonra Ramus ve Ramulus, silahsız oldukları bir sırada haydutlar tarafından kaçırlır. Götürüldükleri Alba'da, tahtını yeniden elde etmiş olan ataları Numitor'u bulurlar.

Romulus ve Romus kurtarılmış oldukları yer üzerinde bir şehir kurmak isterler. Kehaneti alabilmek için Ramulus, Palatinus tepesine, Romus ise Aventinus'u seçer. Romus'a altı akbaba, Romulus'a on iki akbaba görünür ve Romulus kral ilan edilir.

Bunun üzerine Romulus iki beyaz öküz koşulmuş bir sabanla şehrin ilk surunun yerini çizer. Kapı yerlerinde sabanı kaldırır. Kutsal çukuru geçecek olan kimsenin cezası ölüm olacaktır.

Düş kırıklığı içinde Romus bu simgesel suyu geçer ve Romulus onu hemen öldürür. Böylece iktidarın tek sahibi olur. Barışçı nice saltanat yıllarından sonra Romulus korkunç bir fırtınada kaybolur. Quirinus adı ile tanrılaşmıştır.

1.2.5.2. Sabın Kızlarının Kaçırılışı

Roma kurulmuş, her yandan sığınmacılar oraya gelip yerleşmiştir. Fakat sitede kadın bulunmadığından Romulus ve halkı kaygılar içindedir. Evliliklere dayalı bir birliktelik teklif etmek için komşu uluslara elçiler gönderilmiş ise de komşular, bu derece çabuk büyüyen bir siteden kuşku duydukları için teklifi reddetmekle yetinmişlerdir. Toplantı üstüne toplantı yapılmış, neticede Ramulus'un önerisi benimsenmiştir. Neptunus şenlikleri için Romalılar önemli oyunlar hazırlar ve bütün komşu ulusları davet ederler. Başta, ileri gelen evlere konuk edilen sabinler olmak üzere bu yeni şehri görmek merakı ile herkes oraya gelir. Kararlaştırıldığı gibi bütün gözler ve dikkatler gösteriye takıldığı anda genç kızları kaçırmak için Romalı gençler her yana koşuştururlar. Anne ve babalar kutsallığa ihanet edildiğini haykırarak kaçırlar; konuk severlik töresi ihlal edilmiştir. Eş buldukları için mutluluk duyan Romalı gençler sevecen davranırlar; kızlarda sonunda kocalarını yürekte severler.

Kızgın komşu uluslar durmadan Romalılara saldırırlar, Roma ilk zaferini bu saldırılardan kazanır. Sabinler kurnazlıklarla kalenin içine girerler; bu başarı Romalıları korkuya boğar, Romulus kaçmalarını zor önler. Sabin kızları korkularını bastırarak çarpışmalarının ortasına atıldıkları sırada savaş doruk noktasına ulaşmıştır. Kadınlar babalarına ve kocalarına birbirlerin öldürmemeleri için yalvarırlar. Erkekler hayretler içinde kalır, yatışırlar. Şefler barış yapar ve iki halkı birleştirirler. Romulus iktidarı elde eder. Onu Sabin kralı Tatiüs'la paylaşır. Ayrıca Romalılar karılarına karşı hep saygılı olacaklarına karşı söz verirler.

1.2.5.3. Her Şey Zafer İçin

Güçlü Etrüst siteleri, öteden beri savaşçı diye ad yapmış olan yeni devletlere karşıdırlar. Kral Porsene Roma'yı kuşatır; şehre giriş yolu Sulicius Köprüsü'nden ibarettir.

Horatius Cocles'in köprüye göz kulak olmakta görevli olduğu bir gün düşman ansızın yanı başlarındaki bir tepe üzerinde tertiplenerek oradan aşağı inmeye başlar. O an da kahraman kendi adamlarının şaşkına dönüp fırladıklarını görür.

Horatius Cocles kılıcı elinde, tek başına ilerler. Düşman hayretler içinde şiddetli bir hücumda bulunur; ölen baştaki savaşçılar kendileri ile vuruşan adamı korumuş olurlar. Ne var ki saldırganların koşuşmalarıyla ahşap köprü çöker böylece çarpışma sona erer. Horatius suya dalar, yüzerek şehre ulaşır.

Fakat kuşatma sürer ve açlık Roma'yı tehdit eder. Genç bir pratisyen, Mucius, tek başına düşmanın oraya gitmeyi tasarlar. Giysinin altına bir hançer saklar ve kral katına kadar sokulur. O gün ödeme günüdür, kral ile sekreteri ücret dağıtımında hazır bulunuyorlar. Mucius rasgele bunlardan birini öldürür, öldürdüğü sekreterdir. Kaçmakta iken yakalanıp krala götürülür.

Orda adını söyler, kralı öldürmek istediğini ve ölmekten korkmadığını açıklar. Esasen kendisinden sonra üç yüz genç Romalı daha aynı girişimde bulunacaktır. Dehşete düşen kral onu ateşle işkence ettirmekle tehdit eder. O anda Mucius elini harlı bir ateşin üzerine kor ve hiç ürpermeden yanmasını seyreder.

Şaşkınlıkla dona kalan kral onu serbest bırakır, hemen yapılan müzakereler sonunda kuşatmayı kaldırır. Bundan böyle Mucius şu takma ad ile anılır: Scaevola, solak!

1.2.5.4. Amor ile Psykhe

Bir kral ve kraliçeni üç kızı olur. En küçüğü olan Psykhe öyle güzeldir ki Venüs ondan kaygı duyar. Oğlu Amor'a genç kızı erkeklerin en kötüsüne âşık etmesini emreder. Gerçekte ise genç kız güzelliğinin hiç mi hiç yararını görmemektedir; zira herkes ona hayransa da kimse ona evlenme teklifinde bulunmaz. Babası, Apollon'un kehanetine danışmış ve kızına eş konusunda şu haberi almıştır: acımasız bir canavar, kanatlı, engerek benzeri.

Yine de Pyskhe kadere boyun eğer. Ne var ki kehanetin bildirdiği yerde görkemli bir saraybulur, ama kimsecikler yok! Gece olunca kocası gelir ve ondan kendisini görmeye asla kalkışmamasını ister.

Gece geceyi kovalar, kocası hep karanlıkta gelir ve büyük bir mutluluğu paylaşırlar. Ne var ki, sarayda yalnız olduğunda Pyskhe için günler geçmek bilmez. Bu nedenle, bir gün kız kardeşlerinin, yerini öğrenmiş oldukları sarayın yakınlarında seslendiklerini duyunca çok mutlu olur. Kocasını ona kendisini görmeye çalışmayacağı hakkındaki andını hatırlatmış, ayrıca hamile olduğunu da bildirmişti. Eğer aralarındaki gizi saklaya bilirse çocuk bir tanrı olacaktır!

Fakat Pyskhe'nin kız kardeşlerinin içini kıskançlık kemirmektedir. Ona kocasını hiç görmediğini söyler ve sinsice onu bu canavarı öldürmeye ikna eder. Ertesi gece Pyskhe bir bıçak edinir; kandil ışığında Amor'u doğrudan görünce titreyerek yaklaşır ve kandilden tanrının omzuna kızgın bir yağ damlası düşer. Derin acılar için tanrı, onun güzelliğine kapılarak kendi annesinin emirlerini dinlemediğini ona açıklar. Ama işte, Pyskhe yıkımlarına yol açmıştır. Sonunda Amor uçup gider.

1.3. Klasik Mitolojisi

Klasik mitoloji denildiğinde Yunan mitolojisi aklımıza gelir. Oniki tanrı yunan mitolojisinin özünü oluşturur. Ancak dünyada birçok ulusun mitolojisinde dünyanın yaratılışı ile ilgili mitoslar birbirine benzemektedir. Bu nedenle dünyada ilk tanrıların doğuşunu anlatan yunan mitolojisine klasik mitoloji diyebiliriz.

3.1.1. Tanrıların Çıkış Noktaları

Hesiodos'a göre evrenin başlangıcı karışıklık, belirsizlik ve sonsuz boşluk anlamına gelen Khaos' tu. Tanrılar Khaos'un içinden çıkmıştır.

3.1.2. Tanrılar Nasıl Doğmuştur

Khaos içinden önce Gaia (toprak ana) doğdu. Daha sonra ölümler ülkesinin en derin yeri Tartaros ve aşk tanrısı Eros doğdu. Ardından yeraltı karanlığı Erebus ve yeryüzü karanlığı Nyks birleşerek dünyayı saran ışıklı göğü ve günü (Hemera) meydana getirdiler.

Toprak ana tek başına Uranos (gök) , Pontos(deniz) ve dağları yarattı. Bunlarla birleşerek şekillenmeye başlayan evreni tanrısal varlıklarla doldurdu. Tanrılar arasında çeşitli savaşlar meydana gelmeye başladı. Kronos, babası Uranos' u öldürerek yönetimi ele geçirdi. Uranos' un yere düşen kanından toprak ana hamile kaldı ve yıllar sonra üç tanrıçaları olan Erinys' ler doğdu.

Nyks (gece) ölümü, uykuyu, düşleri, kader tanrıçaları olan Moiraları, ölçsüzlüğü cezalandıran Nemesis' i ve kavga tanrıçası Eris' i doğurdu. Toprak ana denizle(Pontos) çıkar birleşerek deniz tanrı ve tanrıçalarını doğurdu. Phorkys ile kardeşi Keto' nun birleşmesinden Graialar ve Gorgo' lar doğdu. Gorgolardan yalnızca Medusa ölümlü idi. Perseus, Medusa 'nın başını kesmiş ve akan kanından kanatlı at Pegasus ve Khrysaor doğdu.

Kronos ile kızkardeşi Rheia 'nın evliliğinden üçüncü kuşak Olymposlu tanrılar olan Hestia, Demeter, Poseidon, Hades ve Zeus doğdu. Zeus hakimiyeti ele alarak Olympos' dan (yüksek dağ) evreni kardeşleri ile beraber yönetmeye başladı. Bu tanrılara on iki Olymposlu tanrı deniliyordu. Zeus ile birlikte Yunan ve Roma mitolojisine geçilmiş oldu.

1.3.3. Tanrıların Yaşam Alanları

Tanrıların klasik mitoloji'de, Yunan mitolojisinde olduğu gibi belirli bir yaşam alanları yoktu. Tanrısal güçlerine göre temsil ettikleri alanlarda yaşamlarını sürdürürlerdi.

1.3.4. Tanrıların Aşk ve Serüven Öyküleri

1.3.4.1. Evrenin Yaratılışı

Doğrusu, başlangıçta sonsuz uçurum (Kaos) vardı, sonra da yer (Gaia) ve aşk (Eros)... Gaia yıldızlı Gök'ü, Uronos'u doğurdu, kendisine eşit ve kendisini tamamen kaplayacak biçimde.

Gaia'nın Uranos'la birlikteliğinden altı erkek yani Titanlar, altı kız yani Titanidler, tek gözlü Kikloplar, yüz kollu Hekatonheirler doğar.

Bunlar öz babalarınca sevilmiyorlardı. Çocuklardan biri doğunca Uranos onu Gaia'nın derinliklerine gömüyor ve huzur duyuyordu, oysa Gaia iniliyordu.

Dolayısıyla Gaia bir kurnazlık tasarlar, çocuklarını ayaklanmaya teşvik eder.

Korku tümünü sarar. Bir tek Kronos annesine yardımcı olacağına söz verir.

Annesinin yapma bağıcı bıçağıyla Kronos babasının cinsel organını keser ve denize atar. Ölümsüz tohumdan Afrodite doğar, bu ad köpükten doğmuş anlamındadır. Kronos erkek ve kız kardeşlerini Gaia'nın derinliklerinden kurtarır. Uranos'un yarasının kanından Eriyanlar ve devler doğar.

1.3.4.2. Tanrılar Titanlara Karşı

Evrene egemen olur olmaz Kronos, Kikloplarla Hekatonheirleri tekrar Tartaros'a sokar. Kız kardeşi Rhea ile evlenir, Rhea'dan Hestia, Demeter, Hera, Hades, Poseidon ve Zeus dünyaya gelir. Kronos Zeus'u da hemen yutmak ister.

Zira, Gaia'le Uronos'tan öğrenmiştir ki, güvüne rağmen kaderinde öz oğlunun boyunduruğu ile karşılaşmakta vardır. Ne ki, Zeus'u doğuracağı gün Rhea ebeveyninden, oğlunu saklamak için kendisiyle birlikte bir düzen tasarımları dileğinde bulunur.

Gaia çocuğu Gittir'i kabul eder, çocuk orada büyür. Büyükannesinin yardımı ile Zeus babasına bir ilaç içerir, ilaç ona çocuklarını kusturur. Ardından Kikloplarda Hekatonheirleri kurtarır, onlarda kendisine yıldırım ve şimşekleri sunarlar.

Kronos tarafında yönetilen Titanlarla, başta Zeus, Rhea'nın Olimpos'a yerleşmiş çocukları arasında korkunç bir savaş başlar. On yıl sonrada mücadele hala sürmektedir. Ölümsüzlerin ayrıcalığı olan Nektar ve ambrosiaya karşılık Olimposlular Yüzkolluların yardımını sağlarlar.

Göğüs göğse ölümcül savaş içinde Yüzkollular Titanların karşısına dikeldiler, güçlü ellerinde koca koca kayalarla. Öte yandan, Titanlarda sıralarını güçlendiriyorlardı yılmak bilmeden. Ve, yankı veriyordu uçsuz bucaksız deniz, çepeçevre ve ürkütücü! Toprak güreledi şiddetle, engin gök iniledi, her şey sarsıldı.

Yüzkollular Titanları yerin altına göndermeyi başarırlar. Gaia, Tartaros'la evlenir ve Zeus'un alt edeceği bir canavar olan Typhon'u dünyaya getirir. Tanrılar zafere ulaşınca iktidarı paylaşırlar. Poseidon denizi, Hades yeraltı dünyasını, Zeus ise göğü ve bütün evrenin egemenliğini elde etti.

1.4. Mitolojinin Diğer Tuhaf Yaratıkları

1.4.1. Kahramanlar

Köken bakımından kahraman Heros sözcüğü kuvvetli, zinde anlamındadır. Yunan kahramanları tanrılarla insan arasındadırlar.

Ölümlerinden sonra da yer yüzünün tam altında yaşamaya devam ederler.(Çelişkide olsa Ölüler Ülkesi' nin en uzak köşelerinde bile gösterilirler.) Ruhları müthiş bir sinir gücüyle doludur; yer tanrılarının kültüne benzer bir kültte onlara tanınır.

En büyük kahramanlar çok uzak bir geçmişte kalmışlardır; ama yine de onların mezarları olduğu sanılan yerler saygı görür. Yaşamları Yunan mitolojisinin en zengin öykülerini ilham etmiştir. Doğumları üzerinde çoğunlukla bir giz perdesi vardır, daha doğrusu doğumları elverişsiz kehanetlerle birliktedir. Böyle olunca da onları uzak ülkelere, bazen dünyanın bir ucuna, hatta Ölüler Diyarı'na çeken işler başararak değerlerini kanıtlamak zorundadırlar. Tutumları aşırıdır. Bu ataerkil toplumda neredeyse, kadın kahraman yoktur.

M.Ö. VII. yüzyıldan başlayarak eponomos yani sitelere adlarını veren kahramanlar kültü gelişir. Çok seçkin adamlar, özellikle de M.Ö. VII. ve M.Ö. V. yüzyıllarda koloni kuranlar ölümlerinden sonra kahraman sayılmışlardır.

Yerel kahramanlar insanları tüm eylemlerinde koruyan kır perileridir.

1.4.2. Olağanüstü Yaratıklar

Yunan mitolojisinde bir dizi yabancı halk yer alır.

Amazonlar (savaşçı kadınlar) görünüşe göre, Kafkasya'da yağma ve soygunla geçinirler. Erkek varlığına yılda sadece bir defa, o da soylarını sürdürmek için izin verirler.

Büsbütün saldırgan olanlar ise yamyam dev Lestrigonlarla tek gözlü Kikloplardır. Buna karşılık, Lotophagoslar yani Lotus yiyenler zararsızdır. Ne var ki lotus, onu tadan herkese her şeyi unutturur! Pigmelere gelince, onlar durmaksızın turnaların saldırılarını püskürtmek zorundadır. Mağaralarda yaşayan Etiyoplalılar sürüngenlerle beslenirler, konuşmaları yarasa çığlıklarına benzer. Bunlar arasında Makrobioslar, yani uzun ömürlüler sağlıklarını menekşe kokulu bir pınara borçludurlar. Hintliler, dev karıncalar inlerini kazarken çıkardıkları altının peşindedirler. Kimmerler puslu bir ülkede toprak altında yaşarlar. Tek gözleri bulunan Arimasplar korkunç grifonların korumasındaki altını ele geçirmek çabasındadır. Uzak kuzeyliler olağan üstü uzun ömre sahip sihirbazlardır.

Ayrıca melez yaratıklarda mevcuttur: Yarı insan yarı at ya da teke olan Satyrler muzip, bazen de kötücül yaban cinleridir. Nymphelerin ve ölümlülerin ardına düşerler. Yaşlanan Satyrler'e Silenos adı verilir.

Telkinler Deniz ile Yer'in oğulları olan cinlerdir. Ya bedenlerinin alt bölümü yılan veya balık biçiminde olur ya da perdeli ayakları bulunur. Bakışları büyü doludur. Rodos Adası'nda oturur adanın deprem ve volkan afetlerini kışkırtırlar.

Triton bir deniz tanrısıdır, denizi yatıştırır. Amphitrite ile Poseidon'un oğludur; Poseidon'la denizcilere aracılık eder. Babasının alayında bulunan yaratıklara adını verir.

Yılan ve ejderha bolluğu vardır. Herhalde bunların çoğu gözünden düşmüş eski tanrılardır. Genellikle çeşmelerin, büyülu bahçelerin (Hesperislerinki gibi), kutsal sitelerin (yılan Python Apollon tarafından Delphoi'de öldürülmüştür) ve değerli nesnelerin (Altın Post gibi) bekçileridir. Yarı kadın, yarı kuş olan karma yaratıklarda vardır; iğrenç bir koku yayan, kuraklığı, açlığı salgınları temsil eden Harpyalar; şarkısı denizcilerin felaketine neden olan Sirenler; Sfenks (Yunanca da dişildir) gibi.

Yarı erkek, yarı boğa Minotauros, Theseus' a yenik düşer. Tanrı-ırmak Akheloss keyfince biçim değiştirir. Akheloos'u boynuzlarından birini sökerek Herakles yenmiştir.

1.4.3. Canavarlar

Bazı canavarlar köpek benzeridir. Örneğin Kharybdis'in karşısındaki denizcileri yiyen Skylla; üç köpek başına sahip, sırtında bir tür yılanbaşı bulunan Ölüler Ülkesi'nin bekçisi Kerberos gibi.

İnsan görünüşüne yakın olanlar Prokrustes gibi devlerdir. Gorgonların kız kardeşleri Greeler ihtiyar doğarlar, sadece bir göz bir dişleri vardır ve bunları sırayla birbirlerine ödünç veririler. Her üç Gorgon yaban domuzu dişlerine, tunçtan ellere, altından kanatlara ve ejderha boynu gibi pullu boyuna sahiptirler. Bakışları taşlaştırır. Yalnızca Medusa ölümlüdür.

Resim 18: Medusa

Deniz canavarı azdır. Kharybdis dönen bir burğaçtır. Kerler, Erinyanlar, insan etiyle beslenen Empusa, gömülen cenazeleri yiyen Eurynomos ya da çocuk kaçıran Gelo gibi gibi Vampir ve hayaletler topraktan gelirler.

UYGULAMA FAALİYETİ

Klasik mitoloji ve diğer mitolojileri basılı, görsel kaynaklar ile internetten araştırma yaparak elde ettiğiniz bilgileri bir mitolojik öyküyle birlikte sınıfta sununuz? Kontrol listesindeki kriterlerini uygulayabilmelisiniz

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Klasik mitolojiyi ve diğer mitolojileri basılı kaynaklardan araştırınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Bu alanda farklı ülkelere ait basılı kaynaklara ulaşmak için, üniversitelerin edebiyat fakültelerine ait kütüphanelerden yararlanabilirsiniz.➤ Kitapevlerinin mitolojilere ayrılmış kitap raflarından basılı kaynaklara ulaşabilirsiniz.➤ Elde ettiğiniz kaynakların kaynakça kısımlarından farklı basılı kaynakların adlarına ulaşabilirsiniz.➤ Modül sonunda önerdiğim basılı kaynaklardan yararlanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Klasik mitolojiyi ve diğer mitolojileri görsel kaynaklardan araştırınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Alışveriş ve gösteri merkezlerinde zaman zaman mitolojik öykü sunumları yapılmaktadır. Bu sunumların yapıldığı günleri takip edip mitoloji sunumunu izleyebilirsiniz.➤ Televizyonda özellikle TRT-2’de dünya mitolojileri ile ilgili programlar yayınlanmaktadır. Bu programları izleyebilirsiniz. Dizi filmleri izleyebilirsiniz. Örnek: Herkül vs.➤ Mitolojik kahramanlarla ilgili birçok sinema filmleri var. Bu filmleri sinemaya giderek veya DVD, VCD’lerini alarak evinizde izleyebilirsiniz. Örnek: Troya, Gladyatör, Herkül vs.
<ul style="list-style-type: none">➤ Klasik mitolojiyi ve diğer mitolojileri internet üzerinden araştırınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İnternet size çok yönlü bir araştırma olanağı sağlayacaktır. Hem ihtiyacınız olan bazı bilgilere kolay ulaşmanızı sağlayacak hem de ihtiyacınız olan kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlayacaktır. İhtiyacınız olan kaynaklara nasıl ulaşabileceğiniz konusunda sizlere yol gösterecektir.➤ Araştırmalarınızda internetteki arama motorlarını kullanarak istediğiniz bilgi başlıklarını yazarak size gereken bilgilere ulaşabilirsiniz.➤ Modül sonunda önerdiğim internet sitelerinden yararlanabilirsiniz.

Kontrol Listesi

Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküleri, edebiyat fakültelerinin kütüphanelerinden araştırdınız mı?		
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküleri araştırırken kitaphevlerinin mitolojilere ayrılmış kitap raflarından ihtiyacınız olan basılı kaynaklara ulaştınız mı?		
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküleri araştırırken elde ettiğiniz basılı kaynakların kaynakça kısımlarından ihtiyacınız olan farklı kaynaklara ulaştınız mı?		
Modül sonunda önerdiğimiz basılı kaynaklardan yararlandınız mı?		
Alışveriş ve gösteri merkezlerinde yapılan mitoloji sunumlarını izlediniz mi?		
Televizyonda yayınlanan dünya mitolojileri ile ilgili dizi, belgesel programları izlediniz mi?		
Mitolojik kahramanlarla ilgili sinema filmi izlediniz mi?		
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküleri araştırırken internetteki arama motorlarını kullandınız mı?		
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküleri araştırırken internette ihtiyacınız olan bilgilere ulaştınız mı?		
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküleri araştırırken modül sonunda önerdiğimiz internet sitelerinden yararlandınız mı?		
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküleri araştırmanız sonucunda, sınıfta sunacağınız öyküyü seçtiniz mi?		
Klasik mitolojiye ve diğer mitolojilere ait araştırmanız sonucunda elde ettiğiniz bilgi ve öyküyü sınıfla paylaşmak için bilgisayarda sunu hazırladınız mı?		
Klasik mitoloji ve diğer mitolojilere ait bilgi ve öyküyü sınıfta sundunuz mu?		
Toplam “Evet” “Hayır” sayısı		

Değerlendirme

Uygulamadığımız davranışlarla karşılaştığınızda; modüldeki önerileri tekrar okuyunuz ve kontrol listesini yeniden uygulayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı, aşağıdaki soruları cevaplayarak belirtiniz.

Ölçme Soruları

- İlkel insan topluluklarının, evreni, dünyayı ve doğa olaylarını kişileştirerek canlı varlıklar ya da tanrılar olarak tasarlayıp henüz sırrını çözemedikleri yaşamın ve evrenin çeşitli görüntülerini bir anlam kolaylığına bağlamak gereksiniminden doğmuş öykülere ne denir?
A) Mitos
B) Mitoloji
C) Epos
D) Efsane
E) Hikaye
- Mitos bilgisi ve mitosların sistemli bir biçimde toplamına ne denir?
A) Mitos
B) Mitoloji
C) Epos
D) Efsane
E) Hikaye
- Aşağıdakilerden hangisi Olympos'un on iki tanrısından biri değildir?
A) Zeus
B) Hera
C) Athena
D) Apollon
E) Odysseus
- Aşağıda benzer özellikteki Yunan ve Roma tanrıları eşleştirilmiştir. Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır.
A) Zeus-Jupiter
B) Hermes-Mercurius
C) Aphrodite -Venus
D) Demeter-Neptunus
E) Hera-İuno
- Zeusun karısının ismi aşağıdakilerden hangisidir.
A) Hera
B) Athena
C) Apollon
D) Odysseus
E) Aphrodite

6. “Zaman kendi evlatlarını yutar.” deyimini Zeus’un babası için kullanılmıştır. Zeus’un babasının adı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Kronos
B) Gaia
C) Uranos
D) Brontes
E) Steropes
7. Aşağıdakilerden hangisinde aşk tanrıçasının adı Yunan ve Roma Mitolojilerine göre doğru verilmiştir?
- A) Hestia-Vesta
B) Ares-Mars
C) Aphrodite-Venus
D) Demeter-Ceres
E) Poseidon-Neptunus
8. Yunan mitolojisinde tanrılar nerede yaşarlardı?
- A) Olympos Dağı
B) Roma
C) Truva
D) Ida Dağı
E) Nympe
9. Yunan mitolojisine göre puslu bir ülkede toprak altında yaşayan olağan üstü yaratıklar aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Arimasplar
B) Kimmerler
C) Satyrler
D) Grifonlar
E) Ceres
10. Yunan mitolojisine göre yarı insan yarı at ya da teke olan melez yaratıklar aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Arimasplar
B) Kimmerler
C) Satyrler
D) Grifonlar
E) Ceres

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile eğlence hizmetleri departmanında kullanabileceğiniz Dünya mitolojilerine ait mitolojik öyküleri animasyon programına doğru olarak uyarlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Mitolojiler hangi aktivite ve sunumlarda kullanılabilir, araştırınız. Bilgisayarda sunu hazırlayarak sınıfta anlatınız.
- Mitolojik öykülerde kullanılabilecek ses, müzik, görüntü, dekor, kostümler neler olabilir ve nasıl kullanılır araştırınız. Hazırlayacağınız mitolojik bir öyküde bu öğeleri kullanınız ve sınıfta bu öğelerle mitolojik öyküyü anlatınız.

2. AKTİVİTE VE GÖSTERİLERDE MİTOLOJİYİ KULLANMA

Mitolojik öyküler animatörler tarafından birçok aktivite ve gösterilerde kullanılabilir. Animatörler konaklama işletmelerinde, hazırladıkları şov programlarında müzikaller, monolog (tek kişi) veya diyaloglar (birden çok kişi), şeklinde mitolojik öykülere yer verebilirler. Bazı günlerde yalnızca mitolojik öykülere yer verilerek bir program hazırlanıp konuklara sunulabilir.

Günümüzde mitolojik öyküler büyük alışveriş veya kongre merkezleri tarafından sosyal etkinlikler veya promosyon çerçevesinde değerlendirilmektedir. Alışveriş veya kongre merkezlerine gelen konuklara animatörler tarafından mitolojik öyküler sunulmaktadır.

Firma toplantılarında, toplantı aralarında veya sonrasında mitolojik öykü sunumları ile gelen konukları için firma sosyal etkinlik gerçekleştirmiş olmaktadır. Bu sayede gelen konukların toplantılarda sıkılması önlediği gibi, bu aktiviteler konukların eğlenmesini, dinlenmesini ve kültürel gelişimini sağlamaktadır.

Çeşitli amaçlarla düzenlenen edebiyat, kültür, sanat günlerinde de artık mitolojik öyküleri sunan animatörler de aranan kimseler olmuşlardır.

Mitolojik öyküler, konaklama işletmelerinde yapılan bazı şov programları dışında genellikle bir kişi tarafından sunulmaktadır. Mitolojik öyküleri anlatacak kimselerin iyi bir diksiyona sahip olması gerekmektedir. Öyküleri anlatırken monoton bir ses tonu kullanılmamalıdır. Mitolojik öyküyü anlatan kimse ses tonunu olayın akışına göre ayarlamalı, öyküdeki vurgulara dikkat etmelidir. Öyküyü anlatacağı dili çok iyi bilen ve kullanabilen bir kişi olmalıdır. Anlatımda kullanılan cümleler açık, net, anlaşılır düzeyde olmalıdır. Dinleyicilerin veya izleyicilerin genelini anlayabileceği düzeyde kelimeler seçilerek öyküler anlatılmalıdır.

Planlama yapılmadan, program hazırlanmadan aktivite veya gösteri yapılamaz. Yapılacak aktivite veya gösteriye uygun program hazırlanmalıdır. Hazırladığınız program da mitoloji sunumunun zamanını ve süresini belirlemelisiniz.

Aktivite veya gösterinin türüne uygun serüven ve aşk öykülerini araştırılmalıdır. Bu araştırmalarınızda kaynaklara kolay ulaşabilmek için internetten yararlanabilirsiniz. Size bu yöntem en azından araştırdığınız serüven veya aşk öyküsünün hangi kaynaklarda yer aldığı ile ilgili fikir verecektir. Araştırmalarınız sonucunda elde ettiğiniz aşk ve serüven öykülerini inceleyiniz. Hazırladığınız aktivite veya gösteri programına en uygun olan öykü veya öyküleri seçiniz. Seçmiş olduğunuz serüven ve aşk öykülerini yalnızca siz sunacaksanız monologa çeviriniz. Öyküyü monologa çevirmeden sunarsanız izleyiciler sıkılabilir ve tekdüze bir sunum yapmış olursunuz.

Sunacağınız mitolojik serüven ve aşk öyküleri için aktivite veya gösterinin özelliğine göre yalın bir sunum yapabileceğiniz gibi mitolojik serüven ve aşk öykülerini izleyicinin dikkatini çekecek müzik, ses efektleri, dekor, kostüm ve ışık efektleri ile destekleyebilirsiniz. Sunacağınız öyküye uygun dekor, müzik, ses efektleri ve ışık efektleri araştırınız. Kullanacağınız dekor, müzik, ışık efektleri ve ses efektleri, sunduğunuz öykü insanların kafasında canlandırmalarını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Müzik: Kullanacağınız müzikte mitolojik öykünün geçtiği milletlerin müzik kültürünü yansıtabilirsiniz. Örneğin, Yunan mitolojisine ait öykü sunarken lir enstrümanının kullanıldığı bir ezgiyi seçebilirsiniz. Kullanılacak müziğin sizin sunumunuzu yapmanızı engelleyecek yükseklikte olmamasına dikkat ediniz.

Ses ve ışık efektleri: Anlattığınız öykünün türüne göre, ses efektleri seçebilirsiniz. Bu ses efektleri bir savaşı anlatırken kılıç, at, insan sesleri olabilir. Aşk öyküleri anlatıyorsanız, fonda hafif romantik müzik çalabilir. Doğa olaylarını anlatırken, kuş sesleri, yaprak sesleri, gök gürültüleri kullanılabilir. Tanrıların gazapları anlatılırken gök gürültüsü ve şimşek sesleri, volkan patlamaları, denizden gelen fırtına sesleri kullanılabilir. Renkli spot ışıklar çıkan seslere göre düzenlenir. Işık efektleri, çıkan seslere eşlik ederler.

Kostüm ve Makyaj: Anlattığınız öykünün türüne göre, o dönemi yansıtan kostümler giyebilirsiniz. Yansıtmak istediğiniz kahramanlarla ilgili resim ve heykeller var ise bu resim ve heykellerde ki kahramanların giyimlerine uygun kostümler hazırlayabilirsiniz. Takma peruk ve sakal takabilirsiniz. Yüzünüzü makyajla o kahramana benzetebilirsiniz.

Örneğin monolog hazırlayacaksanız ünlü destan anlatıcısı Homeros'un (Resim:17) kılığına girebilirsiniz.

Resim 19: Homeros

Dekor: Arka fonda anlattığınız öykünün konusuna ve geçtiği döneme uygun bez fon resimleri kullanabilirsiniz. Öykünün geçtiği dönemi yansıtan köpük türü malzemelerden yapılan sütun başlarını kullanabilirsiniz.

Yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz ses ve ışık efektleri ile görüntü ve müziklerden en uygun olanlarını seçiniz. Basit bir öyküyü anlatacak bile olsanız, müzik ve ses efektlerini öykü bütünlüğüne göre sıraya koyarak bilgisayara yükleyin. Yüklediğiniz müzik ve sesler, gelen konukların öyküyü dinlerken sıkılmalarını engelleyecektir. Konukların dikkatini ve ilgisini çekecektir.

Resim 20: Mitolojik öykülerin kullanıldığı şov dekoru

Araştırmalarınızı ve seçimlerinizi tamamladıktan sonra mitolojik öyküye çalışınız. Zamanınız varsa mitolojik öyküyü sunacağınız yerde dekor, müzik, ses efektleri ve görüntü efektleriyle eşliğinde prova yapınız.

Monolog ve diyalog şeklinde geçen öykü anlatımlarının yanında, son yıllarda 50 dk.'lık, çok fazla kişinin rol aldığı mitolojik öykü müzikalleri de vardır. Bu müzikaller konaklama işletmelerinde sahnelenmektedir. Ancak çok büyük kadroya ve bütçeye ihtiyaç vardır. Günümüzde Anadolu Ateşi grubunun sahnelediği gösterilerde de mitolojik öyküler yer almaktadır.

2.1. Animasyon Etkinliği Hazırlama Aşamaları

Eğlence hizmetleri alanında hazırlayacağınız programlarda mitolojiyi kullanmaya karar verdikten sonra bunlarla ilgili hazırlık çalışmalarını yapmak gerekir. Bu aşamaların her biri son derece titiz ve dikkatli çalışma gerektiren aşamalardır. Bu aşamalar;

- Mitolojik bir hikâyeyi seçme,
- Eğlence hizmetlerine uyarlama,
- Rejiyi oluşturma,
- Kostüm ve aksesuarları belirleme,
- Dekor ve aksesuarları belirleme,
- Bütçeyi hazırlama,
- Dekor ve aksesuarlarını hazırlama,
- Kostüm ve aksesuarlarını hazırlama,
- Ses ve ışık düzenini hazırlama,
- Provalar,
- Sunum,

a) Mitolojik bir hikâyeyi seçme

Animasyon programını hazırlarken ilk aşama konunun seçimidir. Bu programlarda mitolojiyi kullanırken mitolojik öyküler doğrudan canlandırılabilineceği gibi mitlerde yer alan karakterlerin genel karakteristik özelliklerinden yararlanarak ekibe özgü öykülerde oluşturulabilir.

b) Eğlence hizmetlerine uyarlama

Mitlerde yer alan öykülerin olduğu gibi kullanılması yerine animasyona uyarlanarak hazırlanması ve sunulması daha etkileyici olacaktır.

c) Rejiyi oluşturma

Seçilen ya da oluşturulan öykünün temasına uygun olarak rejisinin de oluşturulması çok önemlidir. Öykünün canlandırılmasında ifade yöntemi olarak kullanılması planlanan dansların koreografisi, kullanılacak müzik tespitlerinin de oluşturulması öyküyü ve gösteriyi destekleyecek ve konuk üzerindeki etkisini arttıracaktır.

Resim 21: Mitolojik öykülerden yararlanılarak hazırlanan crazy show (çılgın gösteri)

d) Kostüm ve aksesuarları belirleme

Belirlenen öyküye ve temaya uygun olarak kostümleri ve aksesuarları belirlemek çok önemlidir. En az öykünün yaratacağı etki kadar konuklar üzerinde olumlu ya da olumsuz etkileri vardır. Çünkü, her gösteri tüm bileşenleri ile bir bütün olmakta ve birbirini tamamlamaktadır. Tasarımlar hazırlanır; kullanılacak malzemeler, kumaşlar vb. malzemeler kararlaştırılır. Sonrasında hazırlama aşamalarına geçilir.

e) Dekor ve aksesuarları belirleme

Dekor ve aksesuarlarını belirlerken de yine kullanılacak öykü ve temaya uygunluğa dikkat etmek önemlidir. Kostümleri belirleme ile ilgili çalışmalar aynı şekilde dekorlar içinde gerçekleştirilir. Sahnede kullanılacak dekorlara karar verilir, tasarımları oluşturulur. Dekorlar için hangi malzemelerin uygun olduğu ve kullanılması gerektiği belirlenir. Daha sonra hazırlık aşamalarına geçilir.

f) Bütçeyi hazırlama

Gösteri için planlanan tüm çalışmaların hazırlıklarının tamamlanabilmesi için bunlarla ilgili gerekli bütçenin hazırlanması şarttır. Tek tek her kalemin detayları, fiyatlandırmaları yapılır. Toplam olarak ayrılması gereken rakam belirlenir, hazırlıklar bu doğrultuda tamamlanır.

g) Kostüm ve aksesuarlarını hazırlama

Daha önce tamamlanan ön hazırlık çalışmalarından elde edilen taslaklar ve tasarımlar doğrultusunda planlanan çalışmalar sürdürülür. Bu çalışmaları ön görülen süreler içerisinde tamamlamak esastır.

h) Dekor ve aksesuarlarını hazırlama

Tıpkı kostüm ve aksesuarlarındaki hazırlık çalışmalarında olduğu gibi dekorların hazırlanması sırasında da aynı işlemler geçerlidir.

i) Ses ve ışık düzenini hazırlama

Belirlenen tema ve rejeye uygun olarak gösteri sırasında belirlenen müziklerin kayıtları temin edilir. Işık efektleri belirlenir, gerekli ön hazırlıklar yapılır. Sahne düzenine ve rejeye uygun olarak hazırlanır, yerleştirilir. Tüm ses ve ışık sistemleri kontrolden geçirilerek gerekli hazırlıklar tamamlanır. Ses ve ışık efektleri de gösterileri tamamlar hatta bu gösteriler de oldukça etkileyici olduğu için önemli bir yere sahiptir.

j) Provalar

Kostüm, dekor vb. tüm ön hazırlıklar tamamlandıktan sonra artık gösterinin provalarına başlamak gerekir. Planlamalarda provalarda yer alacak çalışmalar için gereken süre doğru tespit edilmeli, asla yeterli hazırlık yapılmadan sunuma geçilmemelidir.

k) Sunum

Gösteri (show) öncesi gerekli tüm kontroller yapılır, gerekli tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra artık sunum zamanı gelmiştir.

Resim 22: Unicorn

UYGULAMA FAALİYETİ

Araştırdığınız bir öyküyü, müzik ve görsel öğeler eşliğinde sununuz. Öğrenme faaliyeti-1 de elde ettiğiniz bilgileri aktivite ve gösterilere uyarlayabilmelisiniz. Kontrol listesindeki kriterleri uygulayabilmelisiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Gerektiğinde aktivite ve gösterilerde klasik Yunan ve Roma mitolojisini kullanınız.➤ Gerektiğinde aktivite ve gösterilerde mitolojilerde yer alan diğer tuhaf yaratıkları kullanınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Öyküleri anlatırken monoton bir ses tonu kullanılmamalıdır. Mitolojik öyküyü anlatan kimse ses tonunu olayın akışına göre ayarlamalı, öyküdeki vurgulara dikkat etmelidir.➤ Yapılacak aktivite veya gösteriye uygun program hazırlanmalıdır.➤ Hazırladığınız programda mitoloji sunumunun zamanını ve süresini belirlemelisiniz.➤ Aktivite veya gösterinin türüne uygun mitolojik öyküler araştırılmalıdır.➤ Hazırladığınız aktivite veya gösteri programına en uygun olan öykü veya öyküleri seçiniz.➤ Seçmiş olduğunuz mitolojik öyküleri yalnızca siz sunacaksanız monologa, birkaç kişi oynayacaksa diyaloglara çeviriniz.➤ Sunacağınız mitolojik öyküler için aktivite veya gösterinin özelliğine göre yalın bir sunum yapabileceğiniz gibi izleyicinin dikkatini çekecek kostüm, makyaj, dekor, müzik, ışık ve ses efektleri kullanabilirsiniz.➤ Sunacağınız öyküye uygun kostüm, makyaj, dekor, müzik, ses ve ışık öğelerini araştırınız.➤ Mitolojik öykülere uygun görsel öğeler (kostüm, dekor, makyaj) tarihi motifleri taşımalıdır. Örneğin: Ünlü destan anlatıcısı Homeros'un kılığına girebilirsiniz. Dekor olarak başlı sütunları kullanabilirsiniz.➤ Kullanacağınız müzikte mitolojik öykünün geçtiği milletlerin müzik kültürünü yansıtabilirsiniz. Örneğin, klasik Yunan mitolojisine ait bir öyküde lir'in çaldığı bir müziği tercih edebilirsiniz.➤ Yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz müzik ve ses efektlerinden uygun olanlarını seçiniz.➤ Müzik ve ses efektlerini öykü bütünlüğüne göre sıraya koyarak bilgisayara yükleyin.➤ Aktivite veya gösteri sırasında kullanılacağınız kostümü hazırlayınız ya da hazırlatınız.➤ Hazırlanan aktivite veya gösteride bilgisayar

	<p>yardımıyla müzik, ses efektleri ve imkanınız var ise ışık efektleride kullanarak sunumunu gerçekleştiriniz.</p> <p>➤ Sunacağınız öyküyü monolog olarak veya diyalog olarak hazırlasanız da ışık, ses ve müziği yönetecek bir kimseye daha ihtiyacınız olacaktır.</p>
--	---

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Kontrol Listesi

Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Mitolojik öyküyü araştırdınız mı?		
Mitolojik öyküyü monologa çevirdiniz mi?		
Mitolojik öyküye ilişkin müzik ve/veya ses efektleri seçtiniz mi?		
Mitolojik öyküye ilişkin görüntüler seçtiniz mi?		
Mitolojik öyküye ilişkin müzik ve/veya ses efektleri ile görüntüleri öykü bütünlüğüne göre bilgisayara yüklediniz mi?		
Mitolojik öyküye ilişkin kostüm seçtiniz mi?		
Mitolojik öyküye ilişkin ezber çalışması yaptınız mı?		
Mitolojik öyküyü sunarken müzik, ses ve görüntüleri yönetecek bir arkadaşınızı buldunuz mu?		
Mitolojik öyküyü bilgisayarı ve projeksiyonu kullanarak sınıfta sundunuz mu?		
Toplam “Evet” “Hayır” sayısı		

Değerlendirme

Uygulayamadığınız davranışlarla karşılaştığınızda; modüldeki önerileri tekrar okuyunuz ve kontrol listesini yeniden uygulayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Mitolojik kahramanların ana karakterlerinden ve özelliklerinden yararlanarak kendiniz bir hikâye hazırlayınız. Buna uygun rejiyi oluşturunuz. Sınıfta sununuz?

PERFORMANS DEĞERLENDİRME			
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR		EVET	HAYIR
1	Mitolojide ana karakterlerin özelliklerini incelediniz mi?		
2	Mitolojideki ana karakterlerden ve özelliklerinden yararlanarak öykü hazırladınız mı?		
3	Hazırladığınız öyküyü sunmak için, rejiyi oluşturduunuz mu?		
4	Hazırladığınız öykünün sunumunda kullanacağınız kostüm ve aksesuarları belirlediniz mi?		
5	Hazırladığınız öykünün sunumunda kullanacağınız dekor ve aksesuarları belirlediniz mi?		
6	Hazırladığınız öykünün sunumu için ihtiyaç ve gider bütçesi hazırladınız mı?		
7	Hazırladığınız öykünün sunumu için, dekor ve aksesuarını hazırladınız mı?		
8	Hazırladığınız öykünün sunumu için, kostüm ve aksesuarlarını hazırladınız mı?		
9	Hazırladığınız öykünün sunumu için, ses ve ışık düzenini hazırladınız mı?		
10	Hazırladığınız öyküyü sunmak için provalar yaptınız mı?		
11	Hazırladığınız çalışmanın son kontrollerini yaptınız mı?		
11	Hazırladığınız öykünün sunumunu sınıfta yaptınız mı?		

Uyguladığımız performans değerlendirmede “hayır” cevaplarınız var ise modülü tekrarlayınız. Modülü başarı ile bitirmişseniz ve amaçlanan yeterliği kazandıysanız bir sonraki modüle geçebilirsiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

Cevap Anahtarı; Öğrenme Faaliyeti – 1

1	2	3	4	5
a	b	e	d	a

6	7	8	9	10
a	c	a	b	c

Değerlendirme

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendirebilirsiniz. Yanlış yaptığınız konu veya konuların cevaplarını öğrenmek için öğrenme faaliyetine tekrar dönünüz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Kontrol Listesi

Değerlendirme Kriterleri		Evet	Hayır
1	Klasik mitolojiyi ve diğer mitolojileri basılı kaynaklardan araştırdınız mı?		
2	Klasik mitolojiyi ve diğer mitolojileri görsel kaynaklardan araştırdınız mı?		
3	Klasik mitolojiyi ve diğer mitolojileri internet üzerinden araştırdınız mı?		
4	Mitolojide ana karakterlerin özelliklerini incelediniz mi?		
5	Mitolojideki ana karakterlerden ve özelliklerinden yararlanarak öykü hazırladınız mı?		
6	Hazırladığınız öyküyü sunmak için, rejiyi oluşturduunuz mu?		
7	Hazırladığınız öykünün sunumunda kullanacağınız kostüm ve aksesuarları belirlediniz mi?		
8	Hazırladığınız öykünün sunumunda kullanacağınız dekor ve aksesuarları belirlediniz mi?		
9	Hazırladığınız öykünün sunumu için ihtiyaç ve gider bütçesi hazırladınız mı?		
10	Hazırladığınız öykünün sunumu için, dekor ve aksesuarını hazırladınız mı?		
11	Hazırladığınız öykünün sunumu için, kostüm ve aksesuarlarını hazırladınız mı?		
12	Hazırladığınız öykünün sunumu için, ses ve ışık düzenini hazırladınız mı?		
13	Hazırladığınız öyküyü sunmak için provalar yaptınız mı?		
14	Hazırladığınız çalışmanın son kontrollerini yaptınız mı?		
15	Hazırladığınız öykünün sunumunu sınıfta yaptınız mı?		

Değerlendirme

Öğretmeniniz zümre kararı ile başka bir kontrol listesi uygulayabilir.

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- ESTİN, Colette, Helene Laporte (Çeviri:Musa Eran), **Yunan ve Roma Mitolojisi**, Tubitak Yayınları, 23. Baskı, Ankara, 2005.
- NECATİGİL, Behçet, **Yüz Soruda Mitolojya**, K Kitaplığı, 6. Baskı, İstanbul, 2002.
- ERHAT, Azra, Mitoloji Sözlüğü, **Remzi Kitabevi**, 10. Basım, İstanbul, 2001.
- HOMERAOS (Çeviri: Azra Erhat, A. Kadir), **İlyada**, **Can Yayınları**, 15. Basım, İstanbul, 2003.
- HOMERAOS (Çeviri: Azra Erhat, A. Kadir), **Odyseia**, **Can Yayınları**, 15. Basım, İstanbul, 2003.
- HALİKARNAS BALIKÇISI, **Anadolu Tanrıları**, Bilgi Yayınevi, 7. Basım, 1995.
- HALİKARNAS BALIKÇISI, **Anadolu Efsaneleri**, Bilgi Yayınevi, 8. Basım, 1995.
- CAN, Şefik, **Klasik Yunan Mitolojisi**, İnkılap Kitabevi, 4. Basım İstanbul, 1997.
- <http://lostlibrary.org/normalgoster.asp?altbolum=93&yazi=0>
- <http://vision1.eee.metu.edu.tr/~metafor/galeri/21230waterhouse.htm>
- <http://www.workz.org/mitoloji/>
- http://www.workz.org/mitoloji/resim_galerisi.html

KAYNAKÇA

- ACAROĞLU, Ahmet, “Animasyon Ders Notları” (Teksir, Çeşme Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, İzmir 2006)
- ACAROĞLU, Ahmet, “Animasyon Aktivite Fotoğrafları” (Çeşme Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, İzmir 2006)
- CAN, Şefik, **Klasik Yunan Mitolojisi**, İnkılâp Kitabevi, 4. Basım İstanbul, 1997.
- ERHAT, Azra, Mitoloji Sözlüğü, **Remzi Kitabevi**, 10. Basım, İstanbul, 2001.
- ESTİN, Colette, Helene Laporte (Çeviri:Musa Eran), **Yunan ve Roma Mitolojisi**, Tubitak Yayınları, 23. Baskı, Ankara, 2005.
- HALİKARNAS BALIKÇISI, **Anadolu Efsaneleri**, Bilgi Yayınevi, 8. Basım, 1995.
- HALİKARNAS BALIKÇISI, **Anadolu Tanrıları**, Bilgi Yayınevi, 7. Basım, 1995.
- HOMERAOS (Çeviri: Azra Erhat, A. Kadir), **İlyada, Can Yayınları**, 15. Basım, İstanbul, 2003.
- HOMERAOS (Çeviri: Azra Erhat, A. Kadir), **Odyseia**, Can Yayınları, 15. Basım, İstanbul, 2003.
- NECATİGİL, Behçet, **Yüz Soruda Mitologya**, K Kitaplığı, 6. Baskı, İstanbul, 2002.
- ÜNAL, Şemsettin, “Anadolu Uygarlıkları Ders Notları” (Teksir, Karşıyaka Anadolu Meslek ve Kız Meslek Lisesi, İzmir 2004)
- <http://lostlibrary.org/normalgoster.asp?altbolum=93&yazi=0>
- <http://vision1.eee.metu.edu.tr/~metafor/galeri/21230waterhouse.htm>
- <http://www.workz.org/mitoloji/>
- http://www.workz.org/mitoloji/resim_galerisi.html